

Erasmus Universiteit Rotterdam

Erasmus School of Economics

Bachelorscriptie Fiscale Economie

De doeltreffendheid en richtlijnconformiteit van de earningsstrippingmaatregel

Naam: Simon Pieter Stevens

Studentnummer: 572934

Begeleider: Meneer M.T.E. Robben

Tweede beoordelaar: Meneer R.B.N. van Ovest

Datum definitieve versie: 18 augustus 2023

Het geschrevene in deze scriptie is de opvatting van de auteur en niet noodzakelijk die van de begeleider, tweede beoordelaar, Erasmus School of Economics of Erasmus Universiteit Rotterdam

---

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Inleiding	4
Paragraaf 1.1: Aanleiding	4
Paragraaf 1.2: Probleemstelling	5
Paragraaf 1.3: Opzet.....	5
Paragraaf 1.4: Afbakening	6
Hoofdstuk 2: ATAD 1	7
Paragraaf 2.1: Inleiding.....	7
Paragraaf 2.2: Achtergrond en doel	7
Paragraaf 2.2.1: Achtergrond.....	7
Paragraaf 2.2.2: Doel	8
Paragraaf 2.3: Voorwaarden	9
Paragraaf 2.3.1: Karakter	9
Paragraaf 2.3.2: Drempels.....	10
Paragraaf 2.3.3: Financieringskostensurplus	11
Paragraaf 2.3.4: Voorwaartse verrekening.....	12
Paragraaf 2.3.5: Uitzonderingen	12
Paragraaf 2.4: Bevindingen.....	15
Hoofdstuk 3: De Earningsstrippingmaatregel en de Implementatie van de Earningsstrippingmaatregel	16
Paragraaf 3.1: Inleiding.....	16
Paragraaf 3.2: Achtergrond en doel	16
Paragraaf 3.2.1: Achtergrond.....	16
Paragraaf 3.2.2: Doel	17
Paragraaf 3.3: Implementatie	18
Paragraaf 3.3.1: Grens van 20%	18
Paragraaf 3.3.2: Drempel van € 1.000.000	18
Paragraaf 3.3.3: Uitzonderingen	19
Paragraaf 3.4: Materiële werking van de earningsstrippingmaatregel.....	20
Paragraaf 3.4.1: Saldo aan renten	20
Paragraaf 3.4.2: Geldlening	21
Paragraaf 3.4.3: Gecorrigeerde winst.....	21
Paragraaf 3.4.4: Berekening maximaal aftrekbare rente.....	22
Paragraaf 3.5: Bevindingen.....	22
Hoofdstuk 4: De Doeltreffendheid van de Earningsstrippingmaatregel in Nederland	24
Paragraaf 4.1: Inleiding.....	24
Paragraaf 4.2: Doeltreffendheid.....	24
Paragraaf 4.2.1: Tegengaan grondslaguitholling en winstverschuiving	24
Paragraaf 4.2.2: Meer gelijke fiscale behandeling eigen en vreemd vermogen	27
Paragraaf 4.3: Richtlijnconform.....	29
Paragraaf 4.3.1: Relatieve maximum.....	29
Paragraaf 4.3.2: Absolute maximum	30

Paragraaf 4.3.3: Saldo aan renten	30
Paragraaf 4.3.4: Gecorrigeerde winst.....	30
Paragraaf 4.3.5: Groepsuitzondering	31
Paragraaf 4.3.6: Uitzondering voor op zichzelf staande entiteiten	31
Paragraaf 4.4: Deelconclusies	32
Hoofdstuk 5: Conclusie.....	34
Hoofdstuk 6: Literatuurlijst.....	36

Hoofdstuk 1: Inleiding

Paragraaf 1.1: Aanleiding

De earningsstrippingmaatregel is een maatregel die Nederland per 1 januari 2019 heeft geïmplementeerd om belastingontwijking tegen te gaan. De maatregel is erop gericht om de fiscale voordelen die bedrijven behalen met aftrekbare rentelasten te beperken. Nederland heeft de earningsstrippingmaatregel ingevoerd naar aanleiding van de antibelastingontwijkingsrichtlijn (Anti Tax Avoidance Directive 1).¹ In 2016 is er een akkoord bereikt door de lidstaten over deze Europese richtlijn. ATAD 1 is vervolgens per 1 januari 2019 in de Nederlandse belastingwet is geïmplementeerd. Deze Europese richtlijn bevatte vijf maatregelen, waaronder een earningsstrippingmaatregel die in artikel 4 van de richtlijn is opgenomen.² Het doel van de Nederlandse wetgever met de implementatie van de earningsstrippingsmaatregel was om grondslaguitholling en winstverschuiving tegen te gaan.³ Uit de kamerstukken blijkt dat het kabinet als nevensdoel heeft om een evenwichtiger fiscale behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen te behalen.⁴

De generieke renteaftrekbeperving uit artikel 4 van de ATAD 1 is gebaseerd op de aanbevelingen die zijn opgenomen in Actieplan 4 van het BEPS-project.⁵ Actieplan 4 bevat een onderzoek naar verschillende percentages van de EBIDTA om als drempel te gebruiken voor de earningsstrippingmaatregel. Naar aanleiding van dit onderzoek wordt een percentage tussen de 10% en 30% aanbevolen.⁶ De aanbeveling heeft ertoe geleid tot het opnemen van een percentage van 30% in ATAD 1. Nederland heeft tot 2021 ook gebruik gemaakt van de 30%, echter is het met ingang van 2022 verlaagd naar een percentage van 20%.

Bij de implementatie van de earningsstrippingsmaatregel is aan iedere Europese lidstaat de keuzemogelijkheid gegeven om te opteren voor een strengere implementatie.⁷ Nederland heeft op basis hiervan gekozen voor een strengere implementatie die op een aantal onderdelen aanzienlijk verder gaat dan de in ATAD 1 opgenomen minimumstandaard. Zo heeft Nederland bijvoorbeeld ervoor gekozen om geen groepsuitzondering op te nemen in artikel 15b Wet Vpb 1969.⁸ Daarnaast heeft het kabinet besloten om de drempel van € 3 miljoen die is toegestaan door ATAD 1 te verlagen naar € 1 miljoen.⁹

---

¹ Richtlijn (EU) 2016/1164.

² Artikel 4, lid 1 Richtlijn (EU) 2016/1164.

³ Richtlijn (EU) 2016/1164, preambule 5 t/m 9.

⁴ *Kamerstukken II* 2018/19, 35 030, nr. 3, p. 9.

⁵ OECD (2017), *Limiting Base Erosion Involving Interest Deductions and Other Financial Payments, Action 4- 2016 Update: inclusive Framework on BEPS*, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris.

⁶ OECD (2017), *Limiting Base Erosion Involving Interest Deductions and Other Financial Payments, Action 4- 2016 Update: inclusive Framework on BEPS*, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris, p. 53 en p. 91-93.

⁷ Richtlijn (EU) 2016/1164.

⁸ *Kamerstukken II* 2018/19, 35 030, nr. 3, p. 21.

⁹ Artikel 4, lid 3, sub a Richtlijn (EU) 2016/1164.

Paragraaf 1.2: Probleemstelling

Uit de vorige paragraaf wordt duidelijk dat Nederland gekozen heeft voor een strenge implementatie van de earningsstrippingmaatregel die op meerdere vlakken verder gaat dan de opgenomen minimumstandaarden in ATAD 1. Met de strenge implementatie streeft het kabinet naar meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen.¹⁰ Alhoewel dit geen doelstelling van de earningsstrippingmaatregel in de richtlijn is, wenst het kabinet naast de doelstelling van de richtlijn ook deze doelstelling te behalen. Echter, rijst de vraag of Nederland zich niet te veel focust op het streven naar een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen. Dit zou namelijk ten laste kunnen gaan van de algemene doelstelling van de earningsstrippingmaatregel in de richtlijn om grondslaguitholling en winstverschuiving te bestrijden. Hieruit volgt de onderzoeksvraag:

In hoeverre is de earningsstrippingmaatregel doeltreffend en richtlijnconform?

Om een antwoord op deze vraag te vinden zal er gebruik worden gemaakt van de volgende deelvragen:

1. Wat is ATAD 1 en waarom is ATAD 1 er?
2. Wat houdt de earningsstrippingmaatregel in en hoe heeft Nederland de earningsstrippingmaatregel geïmplementeerd?
3. In welke mate is de implementatie van de huidige earningsstrippingmaatregel doeltreffend en is deze generieke renteaftrekbeperking richtlijnconform met ATAD 1?

Paragraaf 1.3: Opzet

De eerste deelvraag wordt besproken in hoofdstuk 2. Eerst wordt er gekeken naar het achtergrond en doel van ATAD 1. Vervolgens wordt het karakter van de richtlijn beschreven. Verder zal hier duidelijk worden beschreven wat de ATAD 1 inhoudt.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 gekeken naar earningsstrippingmaatregel,¹¹ allereerst zal worden gekeken naar het achtergrond en doel van de earningsstrippingmaatregel. Vervolgens wordt de implementatie van de maatregel behandeld. Daarbij wordt bekeken in welke elementen Nederland van de richtlijnbevestiging is afgeweken bij de implementatie. Nadien volgt een uitgebreide toelichting over de werking van de earningsstrippingmaatregel.

In hoofdstuk 4 wordt de derde deelvraag behandeld. De earningsstrippingmaatregel is geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving om grondslaguitholling en winstverschuiving tegen te gaan en eigen vermogen en vreemd vermogen fiscaal gelijk te behandelen. In dit

---

¹⁰ *Kamerstukken II 2018/19*, 35 040, nr. 4, p. 5.

¹¹ Artikel 15b Wet op de Vennootschapsbelasting 1969.

---

hoofdstuk wordt onderzocht of de generieke aftrekbeperking van art. 15b Wet Vpb 1969 een efficiënt instrument is om deze doelstellingen te behalen. Daarnaast wordt gekeken of de implementatie van de earningsstrippingmaatregel ook richtlijnconform is met ATAD 1.

Paragraaf 1.4: Afbakening

In dit onderzoek zal er alleen worden gekeken naar de earningsstrippingsmaatregel in de ATAD 1. De andere bepalingen in de ATAD 1 richtlijn zijn niet relevant voor dit onderzoek, als de andere bepalingen zouden worden meegenomen in dit onderzoek dan zal het te breed worden. Daarbij wordt uitsluitend actieplan 4 besproken van het BEPS-project en komen de andere actieplannen niet aan de orde. Hier is voor gekozen omdat de earningsstrippingmaatregel uit ATAD 1 voortvloeit uit actieplan 4 en de andere actieplannen verder niet relevant zijn voor dit onderzoek. Verder zullen artikelen 15ba t/m bh Wet Vpb 1969 buiten beschouwing worden gelaten, aangezien deze artikelen buiten de breedte van dit onderzoek vallen. Daarbij zal uitsluitend worden gekeken naar binnenlands belastingplichtigen, aangezien het meenemen van buitenlands belastingplichtigen dit onderzoek te breed maakt.

Hoofdstuk 2: ATAD 1

Paragraaf 2.1: Inleiding

Dit hoofdstuk zal met name gericht zijn op de earningsstrippingmaatregel in de ATAD 1. De andere bepalingen in de ATAD 1 worden enkel kort aangestipt voor contextuele doeleinden, en zullen verder niet worden besproken.

In dit hoofdstuk wordt allereerst de totstandkoming en achtergrond van de ATAD 1 besproken. Vervolgens wordt de doelstelling van de Europese richtlijn behandeld. Tot slot wordt van de inhoud van de richtlijn beschreven, hier zal duidelijk worden ingegaan op wat de earningsstrippingmaatregel in de ATAD 1 richtlijn inhoud. Hier zullen onder andere de minimumeisen die deze Europese richtlijn heeft opgenomen voor de invoering earningsstrippingmaatregel besproken worden. Hiermee wordt antwoord gegeven op de eerste deelvraag: *Wat is ATAD 1 en waarom is ATAD 1 er?*

Paragraaf 2.2: Achtergrond en doel

Paragraaf 2.2.1: Achtergrond

Als bedrijf heb je de optie om activa te financieren met eigen vermogen of met vreemd vermogen. Activa met eigen vermogen financieren kan door gebruik te maken van liquide middelen, door aandelen uit te geven of door kapitaalstortingen van bestaande aandeelhouders. Activa financieren met eigen vermogen wordt veel gedaan door het uitgeven van aandelen. Hierbij heeft de koper van het aandeel stemrecht dan wel recht op een gedeelte van de winst. De houder van een aandeel ontvangt het gedeelte van de winst door middel van een dividenduitkering. De kosten voor financieren met eigen vermogen zijn dus de dividenduitkeringen die het bedrijf moet maken. Een andere optie is om activa te financieren met vreemd vermogen. Dit is het lenen van geld bij een derde of bij een gelieerde partij. De kosten die samenhangen met het lenen van geld is rente, het rentepercentage over de lening wordt afgesproken tussen de schuldeiser en de schuldenaar.

Voor bedrijven is het fiscaal voordeliger om door middel van vreemd vermogen te financieren. De rente over vreemd vermogen is namelijk aftrekbaar van de winst, terwijl de dividenduitkeringen niet aftrekbaar van de winst zijn. De rente wordt fiscaal gezien als een kostenpost voor een bedrijf. Deze kostenpost mag vervolgens in aftrek worden gebracht van de fiscale winst.¹² De rente wordt bij de ontvangende partij wel in de heffing betrokken. Dit geeft de mogelijkheid voor bedrijven om in te spelen op de verschillende tarieven die landen hanteren. Bedrijven proberen een kunstmatige constructie op te zetten waarbij de rente wordt

---

¹² Art. 8 Wet op de Vennootschapsbelasting 1969.

---

betaald vanuit een hoog belaste jurisdictie, en wordt ontvangen in een laag belaste jurisdictie. Hierdoor is de rente die wordt betaald vanuit een hoog belast land aftrekbaar en is de ontvangen rente tegen een laag tarief belast. Deze constructie om belasting te ontwijken wordt grondslaguitholling genoemd. Ter bestrijding van deze vorm van belastingontwijking is de generieke renteaftrekbeperking in ATAD 1 opgenomen.

Vrijwel elk bedrijf moet belasting betalen, dit is een gewone gang van zaken voor deze bedrijven. Het betalen van belasting is over het algemeen een grote kostenpost voor bedrijven. Daarom proberen de meeste bedrijven de te betalen belasting te verminderen door de fiscale winst zo laag mogelijk te houden. Bedrijven hanteren verschillende methodes om de belastbare winst zo laag mogelijk te houden. Grote multinationals kunnen bijvoorbeeld hun winst die gegenereerd is in hoog belaste landen proberen te verschuiven naar laag belaste landen, zodat deze winst tegen een lager tarief belast wordt. Deze vorm van belastingontwijking wordt grondslaguitholling en winstverschuiving genoemd. Naar aanleiding van deze agressieve vorm van belastingontwijking heeft de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) touwtjes in eigen handen genomen. De OESO heeft in het verleden een onderzoek over grondslaguitholling en winstverschuiving uitgevoerd. Aan de hand van dit onderzoek is het Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) project ontstaan.¹³ In het BEPS-project staan 15 actieplannen om grondslaguitholling en winstverschuiving tegen te gaan. Een daarvan betreft actieplan 4. In dit onderzoek zal uitsluitend worden gekeken naar actieplan 4 van het BEPS-project, zoals reeds vermeld in paragraaf 1.4. De Europese Raad toonde zich destijds verheugd over deze werkzaamheden.¹⁴ De Raad heeft daarom in 2015 benadrukt dat op EU-niveau gemeenschappelijke oplossingen moeten worden gevonden die op dezelfde lijn liggen met OESO-conclusies van het BEPS-project.¹⁵ Naar aanleiding hiervan is op 28 januari 2016 een richtlijnvoorstel ingediend door de Europese commissie om belastingontwijking tegen te gaan.¹⁶ Op 12 juli 2016 is er een akkoord bereikt door de lidstaten over deze richtlijn en is ATAD 1 tot stand gekomen.¹⁷

Paragraaf 2.2.2: Doel

De doelstelling van de ATAD 1 is in een brede zin het tegengaan van belastingontwijking. De richtlijn beschrijft het als het gemiddelde niveau van bescherming tegen agressieve fiscale planning op de interne markt te verhogen.¹⁸

Het voornaamste doel van de richtlijn is het beperken van winstverschuiving naar landen met een laag belastingtarief. De richtlijn bereikt dit doel door maatregelen op te nemen die

---

¹³ Pagina over de BEPS-actierapporten, *OESO* (laatst geraadpleegd op 15 mei 2023), www.oecd.org.

¹⁴ Richtlijn (EU) 2016/1164, preambule 1.

¹⁵ Richtlijn (EU) 2016/1164, preambule 2.

¹⁶ Voorstel voor een Richtlijn van de Raad tot vaststelling van regels ter bestrijding van belastingontwijkingspraktijken die de werking van de interne markt rechtstreeks schaden van 28 januari 2016, COM(2016) 26 final.

¹⁷ Richtlijn (EU) 2016/1164.

¹⁸ Richtlijn (EU) 2016/1164, preambule 3.

---

voorkomen dat concerns kunstmatige structuren opzetten waarbij de winst in landen wordt belast met een lager belastingtarief, zoals in paragraaf 2.2.1 besproken. De richtlijn omvat de vijf volgende maatregelen. Een maatregel orent renteaftrekbepanking. Een maatregel voor heffingen die worden opgelegd bij emigratie van een onderneming (exitheffingen). Een maatregel voor belastingplichtigen die hun inkomsten willen laten neerslaan in een brievenbusvennootschap¹⁹ in het buitenland, dit zijn meestal belastingparadijzen (CFC²⁰ maatregel). Een maatregel voor belastingvoordeel wat wordt behaald door kwalificatieconflicten door hybride structuren tussen twee rechtsgebieden (hybride mismatch maatregel). En een algemene antimisbruikregel die fiscale misbruikpraktijken aanpakt waarvoor nog geen voorzieningen zijn getroffen.²¹ Deze regels moeten volgens de richtlijn naast het tot doel hebben om belastingontwijking tegen te gaan, ook voorkomen dat andere marktobstakels ontstaan, zoals dubbele heffing.²²

Daarbij heeft de richtlijn ook als doel om misbruik van Europese belastingregels te voorkomen. Dit betreft vooral situaties met kwalificatieconflicten door hybride structuren die ten onrechte leiden tot dubbele aftrek. Dan wel aftrek van inkomsten in de ene staat zonder dat deze inkomsten in de belastinggrondslag worden opgenomen in de andere staat.²³

Met het oog op de bovenstaande doelstellingen, kan het volgende gezegd worden over de richtlijn. De richtlijn streeft naar eerlijkere²⁴ belastingstelsels voor de lidstaten en moet ervoor zorgen dat bedrijven hun aandeel in belastingen afdragen in de landen waar zij actief zijn. Zo probeert de richtlijn de lidstaten bescherming te bieden tegen belastingontwijking. Hierdoor creëert de richtlijn een gelijk spelveld voor bedrijven op de interne markt.

Paragraaf 2.3: Voorwaarden

Paragraaf 2.3.1: Karakter

De ATAD 1 bevat vijf maatregelen voor het tegengaan van belastingontwijking. Een earningsstrippingregeling, een regeling voor exitheffingen, een algemene misbruikbepaling, een CFC-regeling en regeling orent kwalificatieconflicten door hybride structuren aan te pakken. ATAD 1 is een belangrijke richtlijn in de fiscale wetgeving van de Europese Unie. Het karakter van de richtlijn kan worden beschreven als een bindend instrument van de Europese Unie die lidstaten verplicht om bepaalde doelstellingen te behalen. In tegenstelling tot een verordening heeft een richtlijn geen directe werking op de nationale wetgeving. Dit houdt in dat de richtlijn niet rechtstreeks van toepassing is in de lidstaten, maar moet worden omgezet

---

¹⁹ Brievenbusvennootschap is een vennootschap zonder zichtbare activiteiten met alleen een postadres, meestal gevestigd in een land met fiscaal gunstig klimaat.

²⁰ Controlled Foreign Company.

²¹ Richtlijn (EU) 2016/1164, preambule 5.

²² Richtlijn (EU) 2016/1164, preambule 5.

²³ Richtlijn (EU) 2016/1164, preambule 13.

²⁴ Voor het begrip 'eerlijk' zijn er verschillende interpretaties, in deze context interpreteer ik ermee dat iedere belastingplichtige zijn fair share aan belasting betaald in een belastingstelsel.

---

in de nationale wetgeving. Het is dus aan de lidstaten zelf om passende maatregelen te nemen om de richtlijn in de nationale wet te implementeren. Aangezien de richtlijn in 28 verschillende vennootschapsbelastingstelsel geïmplementeerd moet worden is het ook handiger om de implementatie aan de lidstaten zelf over te laten. De lidstaten krijgen echter niet volledige vrijheid om de richtlijn te implementeren, de richtlijn legt een aantal specifieke maatregelen en voorwaarden op die in de wet geïmplementeerd moeten worden. Kenmerkend aan de earningsstrippingmaatregel in de richtlijn is het generieke karakter, aangezien in de Nederlandse wet alle renteaftrekbepalingen een specifiek karakter hebben. Het generieke karakter houdt in dat de renteaftrekbepaling op een algemene en uniforme manier wordt toegepast op belastingplichtigen.

Paragraaf 2.3.2: Drempels

De earningsstrippingmaatregel is een renteaftrekbepaling met een drempel. Deze drempel is een tweedeling van een absolute drempel en een relatieve drempel. De absolute drempel is een uitzondering op de hoofdregel van de earningsstrippingmaatregel richtlijn.²⁵ Door deze drempel kan het financieringskostensurplus volledig in aftrek worden gebracht, mits het financieringskostensurplus de hoogte van het drempelbedrag niet overschrijdt. Door deze absolute drempel op te nemen worden belastingplichtigen die minder gebruik maken van vreemd vermogen relatief minder of zelfs niet geraakt. De relatieve drempel wordt gehanteerd zodra het financieringskostensurplus de drempel te boven gaat. De hoogte van deze drempel wordt bepaald door een percentage te vermenigvuldigen met de EBITDA van een belastingplichtige. De uitkomst hiervan is de maximale renteaftrekrimte, de rest wordt in aftrek beperkt.

Absolute drempel

De absolute drempel mag volgens de richtlijn maximaal gesteld worden tot een bedrag van € 3.000.000.²⁶ Als het financieringskostensurplus deze drempel te boven gaat zal de renteaftrekrimte bepaald worden aan de hand van de EBITDA. Deze drempel geldt per belastingplichtige en per concern, mits het financieringskostensurplus en de EBITDA op concern niveau worden berekend.²⁷

Relatieve drempel

De hoofdregel van dit artikel houdt in dat het financieringskostensurplus van dat tijdvak aftrekbaar is tot maximaal 30% van de winst vóór rente, belastingen, afschrijvingen en amortisatie (oftewel de EBITDA) van de belastingplichtige.²⁸ De richtlijn vereist de lidstaten dat dit percentage maximaal op 30% gesteld moet worden, lidstaten kunnen dus ook opteren voor een lager percentage. Het percentage van 30% in de richtlijn is bepaald naar aanleiding van de aanbevelingen van actieplan 4 van het BEPS-project van de OESO, deze beveelt een

---

²⁵ Artikel 4, lid 1 Richtlijn (EU) 2016/1164.

²⁶ Artikel 4, lid 3, onderdeel a Richtlijn (EU) 2016/1164.

²⁷ Artikel 4, lid 3, tweede alinea Richtlijn (EU) 2016/1164.

²⁸ Artikel 4, lid 1 Richtlijn (EU) 2016/1164.

---

percentage aan tussen 10% en 30%.²⁹ Uit dit onderzoek van de OESO blijkt op basis van de cijfers van 2009 t/m 2013, dat bij een percentage van 30% ongeveer 13% van de multinationals en 19% van de niet-multinationals geraakt worden. Bij een percentage van 10%, wordt ongeveer 38% van de multinationals en 45% van de niet-multinationals geraakt.³⁰ De verliesgevende ondernemingen zijn echter uit de dataset gehaald van dit onderzoek, dit betekent dat het aantal ondernemingen wat daadwerkelijk geraakt wordt misschien nog hoger ligt.³¹

De hoofdregel van de earningsstrippingmaatregel in de richtlijn gebruikt de EBITDA als het aanknopingspunt voor de berekening van de maximale renteaftrekrumte. De richtlijn heeft hiervoor gekozen naar aanleiding van de aanbeveling van de OESO. Volgens de OESO zou de winst vóór rente en belastingen (EBIT) ook gebruikt kunnen worden als aanknopingspunt. Beide de EBITDA als de EBIT bereikt dat de vrijgestelde inkomensbestanddelen, zoals dividendinkomsten die vrijgesteld zijn onder de deelnemingsvrijstelling,³² niet worden meegenomen in de berekening van de maximale aftrekrumte.³³ Landen kunnen voor beide opties kiezen,³⁴ de meest gangbare als aanknopingspunt is echter wel de EBITDA. De OESO wil dus de inkomsten (EBIT of EBITDA) als het aanknopingspunt nemen voor de berekening van de maximale renteaftrekrumte. Hier is voor gekozen om een verband te creëren tussen aftrekbare rentelasten en de bedrijvigheid van een belastingplichtige in een land.

Paragraaf 2.3.3: Financieringskostensurplus

Volgens het eerste lid van artikel 4 van de richtlijn wordt het financieringskostensurplus afgetrokken in het belastingtijdvak waar het is ontstaan, tot maximaal 30% van de EBITDA.³⁵ Onder het financieringskostensurplus wordt verstaan het bedrag waarmee de aftrekbare financieringskosten de belastbare rentebaten en andere economische vergelijkbare belastbare inkomsten die de belastingplichtige overeenkomstig het nationale recht ontvangt, overschrijden.³⁶ Wat onder het begrip financieringskosten valt kan verschillen per lidstaat. Om trammelant te voorkomen heeft de richtlijn het begrip gedefinieerd in het eerste lid van artikel 2. Volgens de richtlijn vallen ‘rentelasten op alle vormen van schuld, andere kosten die economisch gelijkwaardig zijn aan rente en kosten in verband met het aantrekken van financiële

---

²⁹ OECD (2017), Limiting Base Erosion Involving Interest Deductions and Other Financial Payments, Action 4- 2016 Update: inclusive Framework on BEPS, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris, p. 53.

³⁰ OECD (2017), Limiting Base Erosion Involving Interest Deductions and Other Financial Payments, Action 4- 2016 Update: inclusive Framework on BEPS, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris, p. 92.

³¹ Nolton & Goudsmit, WFR 2022/2.

³² Artikel 13 Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

³³ OECD (2017), Limiting Base Erosion Involving Interest Deductions and Other Financial Payments, Action 4- 2016 Update: inclusive Framework on BEPS, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris, p. 48.

³⁴ Richtlijn (EU) 2016/1164, preambule 6.

³⁵ Artikel 4, lid 1 Richtlijn (EU) 2016/1164.

³⁶ Artikel 2, lid 2 Richtlijn (EU) 2016/1164.

---

middelen als omschreven in het nationale recht' onder de financieringskosten.³⁷ Vanuit het oogpunt van het optreden tegen belastingontwijking en voorkomen van misbruik is de uitgebreide definitie van financieringskosten zeer begrijpelijk. Zonder deze ruime definitie zouden belastingplichtigen namelijk veel meer kosten aanwijzen als financieringskosten en misbruik hiervan maken. In de praktijk zou het echter niet altijd duidelijk zijn welke kosten het economische equivalent vormen van rente.³⁸

Paragraaf 2.3.4: Voorwaartse verrekening

Het zal natuurlijk voorkomen dat het financieringskostensurplus van een belastingplichtige niet volledig binnen de aftrekrimte valt. Dit kan leiden tot economische dubbele heffing,³⁹ omdat tegenover de financieringskosten die in aftrek worden beperkt, de rentebaten aan de andere kant gewoon belast zijn. Om die reden is een keuzemogelijkheid voorzien in de richtlijn om het niet-aftrekbare financieringskostensurplus, dan wel het niet gebruikte deel van de drempel (niet-gebruikte rentecapaciteit)⁴⁰ van het lopende belastingtijdvak, voort te wentelen. Het zesde lid van artikel 4 van de richtlijn biedt de drie volgende mogelijkheden:

- I. Voorwaartse verrekening voor onbeperkte tijd over het niet-aftrekbare saldo aan renten van het lopende belastingtijdvak;
- II. Voorwaartse verrekening voor onbeperkte tijd, in combinatie met achterwaartse verrekening voor ten hoogste drie jaar over het niet-aftrekbare saldo aan renten van het lopende belastingtijdvak; of
- III. Voorwaartse verrekening voor onbeperkte tijd over het niet-aftrekbare saldo aan renten, in combinatie met voorwaartse verrekening voor ten hoogste vijf jaar over het niet gebruikte deel van de rente aftrekrimte in het lopende belastingtijdvak.⁴¹

Het is niet verplicht voor de lidstaten om een van deze opties op te nemen, waardoor het resterende financieringskostensurplus niet voorwaarts verrekend kan worden.⁴²

Paragraaf 2.3.5: Uitzonderingen

Uitzondering voor op zichzelf staande entiteiten

De earningsstrippingmaatregel in de richtlijn is een generieke renteaftrekbeperking, dus in beginsel valt alle rente van iedere belastingplichtige onder deze maatregel. Echter, geeft de richtlijn de lidstaten de mogelijkheid om een aantal uitzonderingen op te nemen. Allereerst zou een lidstaat een uitzondering voor op zichzelf staande entiteiten op kunnen nemen. Deze

---

³⁷ Artikel 2, lid 1 Richtlijn (EU) 2016/1164.

³⁸ Van Strien, 2018, WFR 2018/19, p. 2.

³⁹ Economische dubbele heffing: wanneer twee personen of entiteiten over één object in de heffing worden betrokken. Of sprake is van economische dubbele heffing wanneer aan de ene kant rente in aftrek wordt beperkt en aan de andere kant de rentebaten zijn belast valt over te discussiëren. Om hier verder op in te gaan valt buiten het onderwerp van deze scriptie.

⁴⁰ Deze definitie gebruikt de richtlijn in artikel 4, lid 6, onderdeel c Richtlijn (EU) 2016/1164.

⁴¹ Artikel 4, lid 6, onderdeel a, b & c Richtlijn (EU) 2016/1164.

⁴² Artikel 4, lid 6 Richtlijn (EU) 2016/1164.

---

uitzondering zou volledige aftrek van het financieringskostensurplus van op zichzelf staande entiteiten voorzien.⁴³ Deze uitzondering is opgenomen omdat de doelstelling van de earningsstrippingmaatregel in de richtlijn meer gericht is naar multinationale concerns en niet naar zelfstandige entiteiten.⁴⁴ De kans dat zelfstandige entiteiten belasting ontwijken is volgens de richtlijn ook aanzienlijk lager dan die van multinationale concerns.⁴⁵ Een op zichzelf staande entiteit kan namelijk geen constructie opzetten zoals benoemd in paragraaf 2.2.1, aangezien het geen gelieerde lichamen heeft.

Groepsuitzonderingen

De richtlijn biedt naast de uitzondering voor op zichzelf staande entiteiten, twee mogelijkheden om een groepsuitzondering op te nemen. Uit actieplan 4 van het BEPS-project kan worden afgeleid dat het idee van de groepsuitzonderingen is om te voorkomen dat multinationale concerns die relatief veel schuld hebben aan derden, onbedoeld worden getroffen door de rente aftrekbeperking.⁴⁶ De schuld die dit soort groepen hebben aan derden zijn namelijk niet gericht op grondslaguitholling en winstverschuiving. Het ligt niet in de doelstelling van beide de richtlijn en het BEPS-project om renteaftrek te beperken van dit soort groepen.

Wat moet verstaan worden onder een groep en wie vallen nou onder deze groepen. De richtlijn maakt niet duidelijk wie of wat onder het groepsbegrip vallen, er kan enkel afgeleid worden dat het over een ‘voor de financiële boekhouding geconsolideerd concern’ gaat.⁴⁷ Het groepsbegrip staat wel gedefinieerd in Actieplan 4 van het BEPS-project. Hier wordt het gedefinieerd als een geconsolideerde groep voor financiële accounting doeleinden, onder zo’n groep valt een moederbedrijf en alle entiteiten die daar mee geconsolideerd zijn.⁴⁸

De eerste mogelijkheid staat beschreven in artikel 4, lid 5, onderdeel a van de richtlijn. Een belastingplichtige die onderdeel uitmaakt van een financieel geconsolideerd concern heeft het recht op volledige aftrek van zijn financieringskosten surplus, indien hij kan aantonen dat de ratio tussen eigen vermogen en balanstotaal gelijk is aan of hoger is dan de corresponderende ratio van het concern.⁴⁹ Om dit te bewerkstelligen moet aan twee voorwaarden zijn voldaan. De eerste voorwaarde is dat de ratio van de belastingplichtige en het concern geacht wordt gelijk te zijn, indien de ratio van de belastingplichtige maximaal 2% lager is dan de ratio van het concern. De tweede voorwaarde is dat alle activa en verplichtingen volgens dezelfde methode in de geconsolideerde jaarrekening zijn gewaardeerd.⁵⁰

---

⁴³ Artikel 4, lid 3, onderdeel b Richtlijn (EU) 2016/1164.

⁴⁴ Richtlijn (EU) 2016/1164, preambule 6.

⁴⁵ Richtlijn (EU) 2016/1164, preambule 8.

⁴⁶ OECD (2017), Limiting Base Erosion Involving Interest Deductions and Other Financial Payments, Action 4- 2016 Update: inclusive Framework on BEPS, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris, p. 61.

⁴⁷ Artikel 4, lid 5 Richtlijn (EU) 2016/1164.

⁴⁸ OECD (2017), Limiting Base Erosion Involving Interest Deductions and Other Financial Payments, Action 4- 2016 Update: inclusive Framework on BEPS, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris, p. 63.

⁴⁹ Artikel 4, lid 5, onderdeel a Richtlijn (EU) 2016/1164.

⁵⁰ Artikel 4, lid 5, onderdeel a Richtlijn (EU) 2016/1164.

De tweede mogelijkheid van de groepsuitzondering staat beschreven in artikel 4, lid 5, onderdeel b van de richtlijn. Deze stelt dat een concern een hoger bedrag aan financieringskostensurplus in aftrek mag nemen dan wat de belastingplichtige op basis van het eerste lid in aftrek zou mogen nemen.⁵¹ De hogere grens van aftrekbaarheid wordt berekend in twee stappen. Als eerst wordt de ratio van het concern bepaald door het financieringskosten surplus van het concern ten opzichte van derden te verdelen over de EBITDA van het concern. Vervolgens wordt de ratio van het concern vermenigvuldigd met de EBITDA van de belastingplichtige.⁵²

Financiële ondernemingen en openbare-infrastructuurprojecten

De uitzondering voor financiële ondernemingen wordt kort beschreven in artikel 4, lid 7 van de richtlijn.⁵³ Deze uitzondering geeft de mogelijkheid aan lidstaten om financiële ondernemingen uit te sluiten van de earningsstrippingmaatregel. Het begrip financiële ondernemingen omvat onder andere banken, pensioenfondsen en verzekeraars in de richtlijn.⁵⁴ De richtlijn geeft de mogelijkheid voor deze uitzondering, omdat voor deze sectoren het aanhouden van vreemd vermogen de belangrijkste bedrijfsactiviteit is. Ondernemingen in deze sectoren zijn afhankelijk van vreemd vermogen om te kunnen voortbestaan. Daarbij houden deze instellingen meer vermogen aan dan strikt noodzakelijk, om te kunnen voldoen aan de veranderende kapitaalbehoeften. Dit creëert aan de andere kant ook mogelijkheden voor grondslaguitholling en winstverschuiving. Doordat financiële ondernemingen over het algemeen hogere rentebaten hebben dan rentelasten, blijken de vaste ratio regel (30% van EBITDA) en de groepsuitzondering, die gebaseerd zijn op de EBITDA, niet effectief te zijn om grondslaguitholling tegen te gaan.⁵⁵ Volgens de richtlijn wordt in het algemeen wel aanvaard dat beperkingen in de renteaftrek ook voor financiële ondernemingen gelden. Wel wordt erkend dat financiële ondernemingen bijzondere kenmerken hebben en een meer toegesneden aanpak vereisen.⁵⁶ Dus de lidstaten zijn niet verplicht de uitzondering op te nemen, echter wordt wel een meer toegesneden aanpak aanbevolen richting financiële ondernemingen.⁵⁷

De richtlijn voorziet in artikel 4, lid 4, onderdeel b de mogelijkheid voor lidstaten om het financieringskosten surplus dat is ontstaan in verband met leningen ter zake van financiering van langlopende openbare-infrastructuurprojecten uit te sluiten.⁵⁸ Dit is alleen mogelijk indien de financieringskosten, de inkomsten, de uitvoerder van het project en de activa zich allemaal binnen de grenzen van de Unie bevinden.⁵⁹ De richtlijn geeft de mogelijkheid om dit soort

---

⁵¹ Artikel 4, lid 5, onderdeel b Richtlijn (EU) 2016/1164.

⁵² Artikel 4, lid 5, onderdeel b Richtlijn (EU) 2016/1164.

⁵³ Artikel 4, lid 7 Richtlijn (EU) 2016/1164.

⁵⁴ Artikel 2, lid 5 Richtlijn (EU) 2016/1164.

⁵⁵ OECD (2017), Limiting Base Erosion Involving Interest Deductions and Other Financial Payments, Action 4- 2016 Update: inclusive Framework on BEPS, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris, p. 80.

⁵⁶ Richtlijn (EU) 2016/1164, preambule 9.

⁵⁷ Hier kan worden afgevraagd waarom de richtlijn wel aangeeft dat een meer toegesneden aanpak is vereist voor financiële ondernemingen, maar niet voor andere sectoren. Hier ga ik niet verder op in aangezien dit buiten mijn onderzoeksgebied valt, echter denk ik dat dit door lobbyactiviteiten komt.

⁵⁸ Artikel 4, lid 4, onderdeel b Richtlijn (EU) 2016/1164.

⁵⁹ Artikel 4, lid 4, onderdeel b Richtlijn (EU) 2016/1164.

---

projecten uit te sluiten omdat in sommige lidstaten, dit soort projecten een zeer nauwe band hebben met de overheid, en dat de kans op grondslaguitholling en winstverschuiving over de financiering van dit soort projecten nihil is.⁶⁰

Paragraaf 2.4: Bevindingen

Naar aanleiding van het BEPS-project is een richtlijnvoorstel ingediend door de Europese commissie om belastingontwijking tegen te gaan. Op 12 juli 2016 is dit richtlijnvoorstel aangenomen door de lidstaten en is ATAD 1 tot stand gekomen. De richtlijn omvat vijf bepalingen omtrent het tegengaan van grondslaguitholling en winstverschuiving, waaronder de earningsstrippingmaatregel. Deze generieke renteaftrekbeperking is opgenomen in de richtlijn om te voorkomen dat bedrijven kunstmatige constructies opzetten om winst te verschuiven naar laag belaste jurisdicties.

De earningsstrippingmaatregel in de richtlijn heeft in tegenstelling tot andere renteaftrekbeperkingen, een generiek karakter. Dit houdt in dat de maatregel over het algemeen van toepassing is op alle belastingplichtigen binnen de reikwijdte van de richtlijn, zonder uitzonderingen voor specifieke sectoren.

De earningsstrippingmaatregel is een renteaftrekbeperking met een drempel. Het saldo aan renten wat de drempel te boven gaat wordt in aftrek beperkt. De drempel is een tweedeling van een absolute drempel en een relatieve drempel. De absolute drempel is een uitzondering op de hoofdregel. Het saldo aan renten wat hieronder valt komt in aftrek van de fiscale winst. Als het saldo aan renten hoger is dan deze drempel geldt de relatieve drempel. De relatieve drempel is de hoofdregel van de earningsstrippingmaatregel. Om de hoogte van deze drempel te bepalen wordt de EBITDA als aanknopingspunt genomen, waardoor een verband wordt gecreëerd tussen renteaftrek en de inkomsten van een belastingplichtige.

Een belangrijk kenmerk van deze generieke renteaftrekbeperking in de richtlijn is dat het niet-aftrekbare financieringskostensurplus kan worden overgedragen naar latere jaren, waardoor het in de toekomstige belastingtijdvakken wel aftrekbaar kan zijn. Deze voorziening moet de directe impact van de renteaftrekbeperking verminderen voor belastingplichtigen die relatief veel vreemd vermogen moeten aanhouden om hun bedrijf voort te kunnen zetten.

---

⁶⁰ OECD (2017), Limiting Base Erosion Involving Interest Deductions and Other Financial Payments, Action 4- 2016 Update: inclusive Framework on BEPS, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris, p. 43.

Hoofdstuk 3: De Earningsstrippingmaatregel en de Implementatie van de Earningsstrippingmaatregel

Paragraaf 3.1: Inleiding

In dit hoofdstuk zal de earningsstrippingmaatregel worden behandeld zoals die in artikel 15b Wet Vpb 1969 staat beschreven. Hier wordt allereerst gekeken naar de implementatie van deze generieke renteaftrekbepanking in de Nederlandse wetgeving. Zoals al kort besproken was in hoofdstuk 1, heeft Nederland gekozen voor een robuuste implementatie van de earningsstrippingmaatregel. In de eerste paragraaf zal daarom behandeld worden in hoeverre de implementatie robuust was en waarom Nederland daarvoor gekozen had. Vervolgens zal de doelstelling van de generieke renteaftrekbepanking worden besproken. Nadien volgt een uitgebreide beschrijving over de werking en de reikwijdte. Met deze informatie wordt antwoord gegeven op de tweede deelvraag: *Wat houdt de earningsstrippingmaatregel in en hoe heeft Nederland de earningsstrippingmaatregel geïmplementeerd?*

Paragraaf 3.2: Achtergrond en doel

Paragraaf 3.2.1: Achtergrond

In tegenstelling tot andere renteaftrekbepankingen, zoals artikel 10a of 10b in de Wet Vpb 1969, is de earningsstrippingsmaatregel een generieke renteaftrekbepanking. Artikel 10a en 10b Wet Vpb 1969 zijn specifieke renteaftrekbepankingen die alleen op schulden zien tussen verbonden en gelieerde lichamen. De earningsstrippingmaatregel ziet op elke belastingplichtige, waardoor deze maatregel een generiek karakter heeft. Daarnaast is artikel 15b Wet Vpb 1969 een temporisering maatregel, aangezien de niet aftrekbare rente onbeperkt voorwaarts verrekend kan worden. Andere renteaftrekbepankingen in de Wet Vpb 1969 kennen geen bepaling voor voorwaartse verrekening zoals deze generieke renteaftrekbepanking heeft.

Volgens artikel 11 van de ATAD 1 moesten de lidstaten uiterlijk op 1 januari 2019 de bepalingen uit de richtlijn in de nationale wetgevingen hebben verwerkt. Nederland heeft daarom op 1 januari 2019 de earningsstrippingmaatregel geïmplementeerd. Deze staat opgenomen in artikel 15b Wet Vpb 1969.

Zoals al eerder in de inleiding besproken, heeft Nederland gekozen voor een robuuste implementatie van de earningsstrippingmaatregel. De robuuste implementatie ging volgens de staatssecretaris in samenhang met een totaalpakket aan maatregelen voor het bedrijfsleven. De belangrijkste maatregelen in dat totaalpakket betreffen een tariefverlaging in de vennootschapsbelasting en de afschaffing van dividendbelasting. De verlaging van het vennootschapsbelastingtarief betreft een verlaging in stappen. Deze tariefverlaging zou gefinancierd moeten worden met een grondslagverbreding door middel van de generieke

---

renteaftrekbeperking.⁶¹ Dus de earningsstrippingmaatregel dient een budgettair belang. Met het doel om een verlaging van het vennootschapsbelastingtarief en de afschaffing van dividendbelasting te financieren.⁶²

Gelijktijdig met de robuuste implementatie van de generieke renteaftrekbeperking op 1 januari 2019 werden meerdere bepalingen in de Wet VPB 1969 afgeschaft. Dit waren artikel 13L, artikel 15ad en artikel 20, lid 4 t/m 6 Wet VPB 1969. Artikel 13L en artikel 15ad waren specifieke renteaftrekbeperkingen die gericht waren op bovenmatige deelnemingsrente en bovenmatige overnamerente. Artikel 20, lid 4 t/m 6 waren geen specifieke renteaftrekbeperkingen zoals de bovenstaande artikelen zijn. Lid 4 t/m 6 van artikel 20 zag op de verrekening van houdsterverliezen, echter waren deze leden met name van toepassing op verliezen die waren ontstaan door rentelasten.⁶³ Met het afschaffen van deze artikelen wilt het kabinet het renteaftrek beleid vereenvoudigen. Daarbij zal de vereenvoudiging moeten bijdragen aan het verbeteren van het fiscale vestigingsklimaat.⁶⁴

Paragraaf 3.2.2: Doel

De doelstelling van de earningsstrippingmaatregel in Nederland bestaat uit meerdere delen. De primaire doelstelling is het optreden tegen grondslaguitholling en winstverschuiving door middel van kunstmatige constructies, zoals beschreven in paragraaf 2.2.1. Deze doelstelling komt overeen met het doel wat artikel 4 van de ATAD 1 beoogd: het voorkomen dat multinationals schulden als instrument gebruiken om hun belastingdruk te verminderen door de rentebaten te laten neerslaan in laag belaste landen en de rentelasten in hoog belaste landen.

Daarnaast streeft Nederland met de earningsstrippingmaatregel naar een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen. In Nederland is het fiscaal voordeliger voor een vennootschap om met vreemd vermogen te financieren in plaats van met eigen vermogen. De kosten op vreemd vermogen (rente) zijn namelijk fiscaal aftrekbaar van de winst (artikel 8 Wet Vpb 1969), in tegenstelling tot de kosten op eigen vermogen, die niet fiscaal aftrekbaar zijn van de winst.⁶⁵ Hierdoor ontstaat een prikkel voor vennootschappen om veelal vreemd vermogen te gebruiken om te financieren. Excessief financieren met vreemd vermogen ondermijnt volgens de staatssecretaris de schokbestendigheid van de Nederlandse economie.⁶⁶ Om hier tegen op te treden is een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen volgens de staatssecretaris essentieel in de Nederlandse economie.⁶⁷

---

⁶¹ *Kamerstukken II* 2018/19, 35 040, nr. 4, p. 5.

⁶² Nolton & Goudsmit, WFR 2022/2.

⁶³ De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs Commissie Wetvoorstellen, Reactie van de Commissie Wetvoorstellen van de Nederlandse Orde van belastingadviseurs op internetconsultatie implementatie ATAD1, 21 augustus 2017.

⁶⁴ *Kamerstukken II* 2018/19, 35 040, nr. 4, p. 6.

⁶⁵ Artikel 10 Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

⁶⁶ *Kamerstukken II* 2018/19, 35 030, nr. 3, p. 9.

⁶⁷ *Kamerstukken II* 2018/19, 35 030, nr. 3, p. 9.

Paragraaf 3.3: Implementatie

Paragraaf 3.3.1: Grens van 20%

Zoals in het vorige hoofdstuk al besproken was, heeft Nederland de mogelijkheid om een aantal versoepelingen en verscherpingen aan te brengen aan de renteaftrekbepanking. Nederland heeft bij de implementatie van de earningsstrippingmaatregel gekozen voor een robuuste vormgeving.⁶⁸ Zo is bij de implementatie in 2019 gekozen voor een grens van 30% van de EBITDA en een drempel van € 1.000.000. Dit wil zeggen dat het saldo aan renten niet in aftrek komt voor zover het meer bedraagt dan een van deze bedragen. Het hoogste bedrag van deze twee is bepalend. De 30% grens is ook de grens die wordt aanbevolen in de richtlijn, dus daar is Nederland niet strenger in geweest dan volgens de richtlijn noodzakelijk was. Echter is deze 30% grens met ingang van 2022 verlaagd naar 20%. Deze verlaging is ingevoerd naar aanleiding van een rapport van de Adviescommissie belastingheffing van multinationals. Dit rapport stelde voor om de grens naar 25% te verlagen.⁶⁹ Deze verlaging zou volgens de Adviescommissie bedrijven moeten stimuleren om meer met eigen vermogen te financieren.⁷⁰ Volgens het rapport draagt de verlaging van dit percentage bij aan de macro economische stabiliteit en de faillissement risico's nemen af. Daarbovenop zal de mogelijkheid om kunstmatig winst te verschuiven door groepsfinanciering hierdoor moeten afnemen.⁷¹

Paragraaf 3.3.2: Drempel van € 1.000.000

In de drempel van € 1.000.000 is Nederland wel aanzienlijk verder gegaan dan de richtlijn.⁷² De richtlijn geeft namelijk een minimumnorm van € 3.000.000 voor de drempel. Het kabinet heeft gekozen voor de drempel van € 1.000.000 om een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen na te streven.⁷³ Want met deze verlaagde drempel vallen belastingplichtigen met een lager saldo aan rente buiten het toepassingsbereik van de generieke renteaftrekbepanking. Echter, kunnen vennootschappen en fiscale eenheden inspelen op deze drempel. Een vennootschap kan door bijvoorbeeld op te splitsen in meerdere vennootschappen vaker de drempel van € 1.000.000 toepassen. En een fiscale eenheid kan hetzelfde bereiken door bijvoorbeeld maatschappijen te ontvoegen uit een fiscale eenheid.⁷⁴ Uit de kamerstukken valt af te leiden dat een drempel van € 3.000.000 ten op zichte van de drempel van € 1.000.000 een structureel budgettair nadeel zou hebben van € 177 miljoen.⁷⁵ Tegenover dit budgettair nadeel staan natuurlijk wel voordelen, zo bevoordeeld een drempel van € 3.000.000 wel het vestigingsklimaat en verminderd het de administratieve belastingdruk. Omdat Nederland naast het streven naar een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen, zich ook

---

⁶⁸ *Kamerstukken II 2018/19, 35 030, nr. 7, p. 17.*

⁶⁹ Adviescommissie Belastingheffing van multinationals, p. 99.

⁷⁰ Adviescommissie Belastingheffing van multinationals, p. 99.

⁷¹ Adviescommissie Belastingheffing van multinationals, p. 99.

⁷² *Kamerstukken II 2018/19, 35 030, nr. 3, p. 11.*

⁷³ *Kamerstukken II 2018/19, 35 030, nr. 3, p. 11.*

⁷⁴ Stevens, TFO 2019/161.2.

⁷⁵ *Kamerstukken II 2018/19, 35 030, nr. 7, p. 29.*

---

wil bevrijden van de bestempeling als belastingparadijs,⁷⁶ sluit de drempel van € 1.000.000 beter aan bij de beoogde robuuste implementatie. Aangezien de verlaagde drempel de reikwijdte van de earningsstrippingmaatregel verbreed.

Paragraaf 3.3.3: Uitzonderingen

Daarnaast heeft de wetgever bij de implementatie ervoor gekozen om geen groepsuitzondering, uitzondering voor op zichzelf staande entiteiten en financiële ondernemingen op te nemen in de earningsstrippingmaatregel. Het kabinet gaat aanzienlijk verder dan de richtlijn door het niet opnemen van een groepsuitzondering. Het kabinet beargumenteert dat dit leidt tot een robuuste earningsstrippingmaatregel die beter uitvoerbaar is.⁷⁷ Bovendien ontstaat hierdoor de mogelijkheid om enkele bestaande specifieke renteaftrekbepalingen op te heffen.⁷⁸

Uiteindelijk werd duidelijk dat banken en verzekeringsbedrijven (financiële ondernemingen) niet geraakt werden door de earningsstrippingmaatregel. Dit kwam doordat zij meer rente ontvingen dan betaalde. Volgens het kabinet is het streven naar een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen ook voor banken en verzekeraars van belang.⁷⁹ Daarom is met ingang van 1 januari 2020 een minimumkapitaalregeling opgenomen voor banken in artikel 15be en voor verzekeringsbedrijven in artikel 15bf van de Wet Vpb 1969.

Ondanks de beleidsdoelstelling van een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen, werkt de samenwerking van het Rijk (of een lagere overheid) met private partijen omtrent de financiering, ontwikkeling, exploitatie en onderhoud van bepaalde langlopende openbare-infrastructuurprojecten niet goed samen met nieuwe fiscale wetgeving.⁸⁰ Om deze reden heeft het kabinet besloten om bestaande Publiek-Private Samenwerking (PPS)-projecten die verband houden met langlopende openbare-infrastructuurprojecten uit te sluiten van de earningsstrippingmaatregel.⁸¹

Zoals besproken in paragraaf 2.3.4, hadden de lidstaten keuze uit drie mogelijkheden om het niet-aftrekbare saldo aan renten, dan wel het niet gebruikte deel van de drempel uit het lopende belastingtijdvak, voort te wentelen. Nederland heeft gekozen voor de optie waarbij het niet-aftrekbare saldo aan renten van het lopende belastingtijdvak onbeperkt kan worden voort gewenteld (de eerste optie).⁸²

---

⁷⁶ Stevens, TFO 2019/161.2.

⁷⁷ *Kamerstukken II* 2018/19, 35 030, nr. 3, p. 21.

⁷⁸ *Kamerstukken II* 2018/19, 35 030, nr. 3, p. 11.

⁷⁹ *Kamerstukken II* 2018/19, 35 030, nr. 3, p. 12.

⁸⁰ *Kamerstukken II* 2018/19, 35 030, nr. 3, p. 13.

⁸¹ Artikel IIa Wet implementatie eerste EU-richtlijn antibelastingontwijking.

⁸² *Kamerstukken II* 2018/19, 35 030, nr. 3, p. 12. Artikel 15b, lid 5 Wet op de Vennootschapsbelasting 1969.

Paragraaf 3.4: Materiële werking van de earningsstrippingmaatregel

In tegenstelling tot bijvoorbeeld artikel 10a of 10b Wet Vpb 1969 beperkt de earningsstrippingmaatregel niet de volledige renteaftrek, het beperkt echter de renteaftrek tot een bepaalde hoogte. Om de hoogte van de renteaftrek te bepalen grijpt de earningsstrippingmaatregel aan bij het saldo aan renten, en neemt het de gecorrigeerde winst als aanknopingspunt. In deze paragraaf zal worden beschreven hoe de hoogte van de renteaftrek wordt bepaald.

Paragraaf 3.4.1: Saldo aan renten

Het saldo aan renten is het aangrijpingspunt voor de renteaftrek. In het tweede lid van artikel 15b Wet Vpb 1969 staat beschreven hoe dit saldo moet worden bepaald.⁸³ Hier staat dat het saldo aan renten de rentelasten ter zake van geldleningen zijn die de rentebaten ter zake van geldleningen te boven gaan. Waarbij de rentelasten en rentebaten zonder toepassing van dit artikel en vóór toepassing van de artikelen 15be en 15bf Wet Vpb 1969 in aanmerking zouden zijn genomen bij het bepalen van de in een jaar genoten winst.⁸⁴ Het saldo aan renten kan niet negatief zijn, als de rentebaten de rentelasten overschrijden bedraagt het saldo nihil.

Onderdeel b t/m d van artikel 15b, lid 6 Wet Vpb 1969 worden diverse kosten en resultaten opgesomd die ook onder rentelasten en/of rentebaten vallen. Zo omvatten de rentelasten de kosten ter zake van geldleningen en kosten ter zake van het afdekken van renterisico's of valutarisico's ter zake van geldleningen.⁸⁵ Valutaresultaten ter zake van geldleningen vallen hier ook onder.⁸⁶ Onder valutaresultaten worden koerswinsten verstaan op buitenlandse leningen, die een andere valuta dan de euro gebruiken. Dus onder rente worden de kosten en valutaresultaten ter zake van geldleningen mede begrepen. Verder worden onder rentelasten ter zake van geldleningen mede begrepen de renten ter zake van geldleningen die vóór toepassing van het zevende lid als voortbrengingskosten van een activum worden geactiveerd.⁸⁷ En onder rentelasten ter zake van geldleningen vallen ook bedragen van dubbel in aanmerking genomen inkomen die op grond van artikel 12af, eerste lid, in aftrek komen bij het bepalen van de winst, voor zover deze bedragen door de toepassing van artikel 12af, tweede of derde lid, worden geacht te bestaan uit renteaftrek, onderscheidenlijk uit rentebaten.⁸⁸

---

⁸³ Artikel 15b, lid 2 Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

⁸⁴ Artikel 15b, lid 2 Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

⁸⁵ Artikel 15b, lid 6, onderdeel b Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

⁸⁶ Artikel 15b, lid 6, onderdeel c Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

⁸⁷ Artikel 15b, lid 6, onderdeel d Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

⁸⁸ Artikel 15b, lid 6, onderdeel e Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

Paragraaf 3.4.2: Geldlening

In de nationale wet verstaan we onder geldlening een vordering of schuld die voortvloeit uit een overeenkomst van een geldlening of een daarmee vergelijkbare overeenkomst.⁸⁹ De richtlijn kent geen specifieke bepaling voor geldleningen, de bepaling kan echter wel worden afgeleid uit de definitie van financieringskosten in de richtlijn.⁹⁰ Hier wordt gesproken van ‘rentelasten op alle vormen van schuld’ en ‘kosten in verband met het aantrekken van financiële middelen als omschreven in het nationale recht’. Dus op basis van dit laatste zinsdeel, zal bij het bepalen van de schulden waarvan de rente moet worden gebruikt, bij de nationale wet moeten worden aangesloten. Voor de kwalificatie van een geldlening dient de terugbetalingsverplichting van groot belang, dit sluit aan bij de civielrechtelijke vorm van een geldlening.⁹¹ Indien, uit fiscaal oogpunt, een geldverstrekking kwalificeert als eigen vermogen, dan wordt dit niet beschouwd als geldlening.

Paragraaf 3.4.3: Gecorrigeerde winst

De gecorrigeerde winst speelt een grote rol in de bepaling van de renteaftrek ruimte, aangezien dit het aanknopingspunt is voor de relatieve grens voor de renteaftrek (zie paragraaf 3.3.1).⁹² In de richtlijn staat de gecorrigeerde winst beschreven als winst vóór rente, belastingen, afschrijvingen en amortisatie, oftewel de EBITDA.⁹³ Om de gecorrigeerde winst te bepalen dient allereerst de winst bepaald te worden volgens de Wet Vpb 1969, zo worden vrijgestelde inkomsten niet meegerekend. Bij de bepaling van de fiscale winst moet worden gedaan alsof de earningsstrippingmaatregel niet bestaat. Vervolgens wordt deze winst vermeerderd met de afschrijvingen op bedrijfsmiddelen, afwaarderingen op bedrijfsmiddelen en het saldo aan renten. Hierin wijkt de Nederlandse earningsstrippingmaatregel af van de ATAD 1. De richtlijn heeft het namelijk niet specifiek over afschrijvingen en afwaarderingen op bedrijfsmiddelen, maar over afschrijvingen en afwaarderingen in het algemeen.⁹⁴ Hierdoor zullen bijvoorbeeld vorderingen en voorraden niet worden meegenomen in de berekening,⁹⁵ wat resulteert in een lagere gecorrigeerde winst. Daarbij worden eventuele terugnamen van afwaarderingen in mindering gebracht van de gecorrigeerde winst. Het saldo aan renten wordt hierbij opgeteld, aangezien het saldo aan renten een negatief bedrag is wat al van de winst is afgetrokken. Verder wordt de gecorrigeerde winst minstens op nihil gesteld,⁹⁶ dus als de berekende gecorrigeerde winst negatief uitvalt, dan wordt het voor toepassing van dit artikel op nihil gesteld.

De gecorrigeerde winst verschilt inhoudelijk niet van de EBITDA. Maar naar aanleiding van een internetconsultatie van het kabinet kwamen een aantal reacties naar voren over

---

⁸⁹ Artikel 15b, lid 6, onderdeel a Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

⁹⁰ Artikel 2, lid 1 Richtlijn (EU) 2016/1164.

⁹¹ HR 8 september 2006, nr. 42 015, BNB 2007/104, m.nt. A.H.M. Daniels.

⁹² Artikel 15b, lid 1, onderdeel a Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

⁹³ Artikel 4, lid 1 Richtlijn (EU) 2016/1164.

⁹⁴ Artikel 4, lid 2 Richtlijn (EU) 2016/1164.

⁹⁵ Stevens, TFO 2019/161.2.

⁹⁶ Artikel 15b, lid 3 Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

---

onduidelijkheid van dit begrip.⁹⁷ Om hier verduidelijking over te geven is een bepaling voor de gecorrigeerde winst opgenomen in het derde lid van artikel 15b Wet Vpb 1969. Door de EBITDA als uitgangspunt te hanteren voor de maximaal aftrekbare rente, wordt de renteaftrek gebonden aan de belastbare economische activiteit van een belastingplichtige.⁹⁸

Paragraaf 3.4.4: Berekening maximaal aftrekbare rente

Als het saldo aan renten en de gecorrigeerde winst bekend zijn kan de maximaal aftrekbare rente worden berekend. Allereerst moet gekeken worden naar welk van de volgende twee bedragen het hoogst is:

- a. 20% van de gecorrigeerde winst;
- b. € 1.000.000

Zodra dit is vastgesteld, komt op grond van het eerste lid van artikel 15b Wet Vpb 1969 het saldo aan renten in aftrek tot de hoogste van de twee. Het deel van de rentelasten wat buiten de aftrekrimte valt komt dus niet in aftrek in het betreffende kalenderjaar.⁹⁹ Echter, kan het saldo aan renten wat in aftrek wordt beperkt worden voort gewenteld naar het volgende jaar. Het bedrag dat kan worden voort gewenteld stelt de inspecteur vast bij voor bezwaar vatbare beschikking.¹⁰⁰ Het saldo aan renten kan voor onbeperkte tijd voorwaarts worden verrekend, de verrekening met toekomstige gecorrigeerde winst moet daarbij wel in dezelfde volgorde geschieden als waarin de saldi zijn ontstaan.¹⁰¹

Paragraaf 3.5: Bevindingen

De earningsstrippingmaatregel verschilt van andere renteaftrek beperkingen in de Wet Vpb 1969. In tegenstelling tot bijvoorbeeld artikel 10a of 10b Wet Vpb 1969 is het een generieke renteaftrek beperking, dit houdt in dat de renteaftrek beperking ziet op iedere belastingplichtige.

De earningsstrippingmaatregel werd op 1 januari 2019 geïmplementeerd, Nederland heeft hierbij gekozen voor een robuuste implementatie. De implementatie ging op meerdere vlakken verder dan volgens de richtlijn nodig was. Met de robuuste implementatie werd door Nederland naast de primaire doelstelling van het optreden tegen grondslaguitholling en winstverschuiving, een tweede doelstelling beoogd. Het streven naar een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen.

De robuuste implementatie bestond uit een verlaagde drempel van € 1.000.000, terwijl de minimumnorm en aanbevolen drempel in de richtlijn € 3.000.000 bedraagt. Daarbij is de

---

⁹⁷ *Kamerstukken II* 2018/19, 35 030, nr. 3, p. 21.

⁹⁸ *Kamerstukken II* 2018/19, 35 030, nr. 10, p. 21.

⁹⁹ Artikel 15b, lid 1 Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

¹⁰⁰ Artikel 15b, lid 5 Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

¹⁰¹ Artikel 15b, lid 5 Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

---

relatieve grens van 30% met ingang van 2022 aangescherpt naar 20% van de gecorrigeerde winst. Deze verlaagde drempel en aanscherping van de relatieve grens zijn gedaan met het oog op het streven naar een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen.

De Nederlandse wetgever heeft bij de implementatie ervoor gekozen om geen groepsuitzondering, uitzondering voor op zichzelf staande entiteiten en uitzondering voor financiële ondernemingen op te nemen. Aangezien het opnemen van dergelijke uitzonderingen afbreuk zou doen van de gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen. Ondanks deze doelstelling heeft het kabinet wel besloten om bestaande PPS-projecten die verband houden met langlopende openbare-infrastructuurprojecten uit te sluiten van de earningsstrippingmaatregel.

Bij de bepaling van de gecorrigeerde winst is Nederland ook verder dan volgens de richtlijn nodig was. De winst wordt in de Wet Vpb 1969 vermeerderd met afschrijvingen op bedrijfsmiddelen en afwaarderingen op bedrijfsmiddelen. Dit wijkt af van de richtlijn, deze heeft het namelijk alleen over afschrijvingen en afwaarderingen. Doordat de bepaling in Nederland alleen ziet op afschrijvingen en afwaarderingen op bedrijfsmiddelen worden bijvoorbeeld voorraden niet meegenomen in de berekening, wat resulteert in een lagere gecorrigeerde winst.

Hoofdstuk 4: De Doeltreffendheid van de Earningsstrippingmaatregel in Nederland

Paragraaf 4.1: Inleiding

In dit vierde hoofdstuk zal worden getoetst of de earningsstrippingmaatregel doeltreffend en richtlijnconform is. Door dit te toetsten kan de derde deelvraag worden beantwoord: *In welke maten is de implementatie van de huidige earningsstrippingmaatregel doeltreffend voor de Nederlandse wetgever en is deze generieke renteaftrekbeperking richtlijnconform met ATAD 1?*

Allereerst zal worden gekeken of de Nederlandse earningsstrippingmaatregel een doeltreffend instrument is. Hier wordt eerst naar de doeltreffendheid van het doel om op te treden tegen grondslaguitholling en winstverschuiving worden gekeken. En vervolgens wordt naar de doeltreffendheid van het streven naar een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd gekeken. Tot slot zal alle informatie naast elkaar worden gezet om te bepalen of artikel 15b Wet Vpb 1969 richtlijnconform is.

Paragraaf 4.2: Doeltreffendheid

Nederland heeft zoals al besproken in paragraaf 3.2.2 meerdere doelstellingen. Hier zullen de twee belangrijkste doelstellingen behandeld worden: het optreden tegen grondslaguitholling en winstverschuiving en het streven naar een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen. Het streven naar een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen is een doelstelling die ten grondslag lag van het Nederlands kabinet,¹⁰² en volgt dus niet uit de richtlijn. Om te bepalen of artikel 15b Wet Vpb 1969 doeltreffend is zal per doelstelling onderzocht worden of de robuuste implementatie daadwerkelijk zijn doel heeft bereikt.

Paragraaf 4.2.1: Tegengaan grondslaguitholling en winstverschuiving

Aanpassen leningen

Het doel van de earningsstrippingmaatregel is volgens ATAD 1 het voorkomen dat multinationals schulden als instrument gebruiken om hun belastingdruk te verminderen door de rentebaten te laten neerslaan in laag belaste landen en de rentelasten in hoog belaste landen. Oftewel het optreden tegen grondslaguitholling en winstverschuiving. De earningsstrippingmaatregel lijkt in beginsel op te treden tegen grondslaguitholling en winstverschuiving. Want de enige manier om meer renteaftrek in Nederland te krijgen is om

---

¹⁰² *Kamerstukken II* 2018/19, 35 030, nr. 3, p. 9.

---

meer winst te genereren in Nederland.¹⁰³ Concerns hebben daarentegen wel de keuze om te bepalen welk deel van de rentelasten ze in Nederland laten neerslaan. Op deze manier kunnen ze proberen hun leningen zodanig aan te passen dat de rentelasten die in Nederland neerslaan ten hoogste 20% van de gecorrigeerde winst zijn, zodat geen rente in aftrek wordt beperkt.¹⁰⁴ In de praktijk is dit echter makkelijker gezegd dan gedaan, een concern weet namelijk niet precies hoe hoog de gecorrigeerde winst aan het eind van het jaar is. De earningsstrippingmaatregel bereikt in deze zin niet volledig zijn doel om op te treden tegen grondslaguitholling.

Economische dubbele heffing

Daarnaast kan een beperking in de renteaftrek leiden tot economische dubbele heffing.¹⁰⁵ Als rentelasten in aftrek worden beperkt betekent het niet dat de rentebaten aan de andere kant worden vrijgesteld. Echter kan het rentesaldo wat buiten de aftrekruijme valt onbeperkt voorwaarts worden verrekend op grond van artikel 15b, lid 5 Wet Vpb 1969. Dit lost in beginsel de economische dubbele heffing op. Echter bestaat wel de mogelijkheid dat in de toekomst het Vpb tarief hoger is, waardoor tariefverschillen ontstaan. Daarbij komt bij een belangrijke belangenwijziging (ten minste 30%) het voortgewentelde rentesaldo van een belastingplichtige te vervallen.¹⁰⁶ Dus ingeval van een zodanige herstructurering zou het voortgewentelde rentesaldo kunnen verdampen en is de economische dubbele heffing niet verholpen.

Groepsuitzondering

Het niet opnemen van een groepsuitzondering draagt wel bij aan de doelstelling van de earningsstrippingmaatregel. Groep vennootschappen kunnen namelijk niet de earningsstrippingmaatregel proberen te vermijden of de impact ervan verminderen door gebruik te maken van de groepsuitzondering. Nederland heeft wel een soort regeling opgenomen voor fiscale eenheden, een fiscale eenheid wordt namelijk als één entiteit gezien voor de earningsstrippingmaatregel. Dit is niet in strijd met de doelstelling van de earningsstrippingmaatregel, omdat alleen binnenlands belastingplichtigen onder de fiscale eenheid kunnen vallen.¹⁰⁷ En de doelgroep van deze doelstelling zijn multinationale concerns die dus niet onder een fiscale eenheid kunnen vallen.

Uitzondering voor op zichzelf staande entiteiten

Nederland heeft bij de implementatie van de earningsstrippingmaatregel ook niet geopteerd voor een uitzondering voor op zichzelf staande entiteiten. Dit ligt naar mijn mening haaks op de doelstelling van de earningsstrippingmaatregel. Het is namelijk het doel om grondslaguitholling en winstverschuiving van grote multinationale concerns tegen te gaan. Door het niet opnemen van deze uitzondering kunnen bedrijven, die een lage EBITDA hebben en relatief veel vreemd vermogen aanhouden, aanzienlijke renteaftrek mislopen.¹⁰⁸ Indien

---

¹⁰³ Van Strien & Kroon, NTFR 2011/614.

¹⁰⁴ Vleggeert, WFR 2016/49, paragraaf 2.2.

¹⁰⁵ Stevens, TFO 2019/161.2.

¹⁰⁶ Artikel 15ba Wet Vennootschapsbelasting 1969.

¹⁰⁷ Artikel 15, lid 4, onderdeel c Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

¹⁰⁸ Stevens, TFO 2019/161.2.

Nederland zou hebben gekozen voor een drempel van € 3.000.000 zou het begrijpelijk zijn waarom geen uitzondering voor op zichzelf staande is opgenomen hebben. Maar om geen uitzondering en een drempel van € 1.000.000 op te nemen is naar mijn mening niet doeltreffend.

Bovendien worden door het niet opnemen van de uitzondering bedrijven geraakt die in aanzienlijke mate afhankelijk zijn van financiering met vreemd vermogen. Ten aanzien van de doelstelling van Nederland voor een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen lijkt dit in beginsel doeltreffend. Echter is relatief veel financieren via vreemd vermogen voor bepaalde sectoren gebruikelijk en essentieel, denk bijvoorbeeld aan woningcorporaties. Voor woningcorporaties is het door de rechtsvorm en de werking van het wettelijke en het toezichtkader niet mogelijk om eigen vermogen aan te trekken. Ze zijn de facto genoodzaakt te financieren met vreemd vermogen.¹⁰⁹ Desondanks de maatschappelijke taak van de woningcorporaties, ondervinden zij aanzienlijke negatieve impact op hun inkomsten als gevolg van de earningsstrippingmaatregel. De earningsstrippingmaatregel lijkt dus veel groepen te raken in Nederland, hoewel de beoogde doelgroep van de richtlijn internationale concerns zijn.

Drempel

Het opnemen van een franchise van € 1.000.000 is in principe in lijn met de doelstelling van de richtlijn. Door het opnemen van deze drempel zullen kleine tot middelkleine bedrijven in het algemeen niet geraakt worden door de generieke renteaftrekbeperking. Door het opnemen van deze franchise zullen met name grote multinationale concerns die beschikken over hoge rentelasten geraakt worden. De richtlijn beveelt een franchise van € 3.000.000 aan, Nederland heeft echter gekozen om een franchise van € 1.000.000 te hanteren. Mogelijk is deze keuze voortgevloeid uit de wens om Nederland te bevrijden van de bestempeling als belastingparadijs.¹¹⁰ In hoeverre deze drempel toekomstbestendig is moet echter nog blijken. Zo had Duitsland in de eerste instantie ook een drempel van € 1.000.000 gehanteerd, echter is deze twee jaar later verhoogd naar € 3.000.000 vanwege de economische crisis.¹¹¹ Over het algemeen hebben kleine en middelkleine bedrijven genoeg aan de drempel van € 1.000.000, maar voor de wat grotere zelfstandige entiteiten die beschikken over een hoger rentesaldo is de drempel wellicht niet hoog genoeg. Zij zullen geraakt worden door generieke renteaftrekbeperking zonder aanwezige intentie op grondslaguitholling en winstverschuiving. Zij vallen niet onder de beoogde doelgroep van de richtlijn, echter worden zij wel beoogd als doelgroep voor de tweede doelstelling van de Nederlandse wetgever (zie paragraaf 4.2.2). Het opnemen van een drempel biedt echter wel ruimte voor tax planning. De drempel voorziet multinationale concerns de mogelijkheid om een rentesaldo tot een bedrag van € 1.000.000 in Nederland te laten neerslaan. Ook geeft het ruimte voor tax planning voor fiscale eenheden. Een fiscale eenheid wordt als één belastingplichtige gezien voor de earningsstrippingmaatregel. Als fiscale eenheid kan in theorie door bijvoorbeeld op te splitsen in meerdere fiscale eenheden

---

¹⁰⁹ PricewaterhouseCoopers. (2020). *Woningcorporaties: Eén jaar ervaring met ATAD I*. PwC. <https://www.pwc.nl/nl/actueel-en-publicaties/belastingnieuws/vennootschapsbelasting-en-dividend-bronbelastingen/woco-ervaring-atad1.html>.

¹¹⁰ Stevens, TFO 2019/161.2.

¹¹¹ Elsweier & van Strien, WFR 2012/182.

---

vaker aanspraak maken op de drempel van € 1.000.000.¹¹² Of dit in de praktijk zo makkelijk kan gebeuren is echter maar de vraag.

Voorwaartse verrekening

Zoals reeds is besproken in paragraaf 3.3.3, is het saldo aan renten wat buiten de aftrekruijnte valt onbepert voorwaarts te verrekenen. Het voorwaarts verrekenen van het saldo aan renten draagt in beginsel niet bij aan het optreden tegen grondslaguitholling en winstverschuiving. Nederland heeft echter wel gekozen voor de minst ruime optie tot voorwaarts verrekenen. Het voorwaarts kunnen verrekenen van het niet aftrekbare saldo aan rente is wel in overeenstemming met het totaalwinstbeginsel. Het zorgt namelijk voor een evenwichtige belastingheffing over de gehele levensduur van een investering. Vanuit mijn perspectief gezien heeft Nederland doeltreffend gehandeld door te opteren voor een mogelijkheid om het niet-aftrekbare saldo aan renten voorwaarts te verrekenen.

Paragraaf 4.2.2: Meer gelijke fiscale behandeling eigen en vreemd vermogen

Eenzijdige maatregel

Naast de doelstelling van de richtlijn om tegen grondslaguitholling en winstverschuiving op te treden, heeft de Nederlandse wetgever nog een tweede doelstelling opgenomen. De wetgever wil met de earningsstrippingmaatregel streven naar een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen. Zoals reeds besproken in paragraaf 2.2.1, zijn de kosten op vreemd vermogen in beginsel fiscaal aftrekbaar, terwijl de kosten op eigen vermogen niet aftrekbaar zijn. Naar mijn mening is de earningsstrippingmaatregel echter niet het juiste instrument om dit doel te bereiken. Allereerst ziet deze maatregel alleen op de aftrekszijde van het vreemd vermogen. Rentelasten kunnen worden uitgesloten van aftrek waardoor deze niet aftrekbaar zijn, terwijl de rentebaten die hiertegenover staan wel belast zijn. Hierdoor ontstaat dubbele heffing. Om een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen te bereiken zou naar mijn mening een extra bepaling nodig zijn, die rentebaten vrijstelt indien de rentelasten die hiertegenover staan in aftrek zijn beperkt. Met deze extra bepaling neigt het karakter van rente meer richting die van dividend. Kijk bijvoorbeeld naar deelnemerschapsleningen, hierbij komt de betaalde rente bij de betaler niet in aftrek, maar hier vallen de rentebaten bij de ontvanger onder de deelnemingsvrijstelling.¹¹³ Indien vreemd vermogen op deze manier behandeld zou worden, ontstaat een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen.

20% Grens

Zoals reeds besproken in paragraaf 3.3.1, is met ingang van 2022 de grens van 30% verlaagd naar 20% van de gecorrigeerde winst. De aanscherping zal volgens de Adviescommissie de prikkel voor bedrijven om met vreemd vermogen te financieren verminderen en hierdoor

---

¹¹² Van Strien, WFR 2018/19.

¹¹³ Van der Broek, NTFR 2019/1991.

---

bijdragen aan de macro-economische stabiliteit.¹¹⁴ Daarbij zal het de mogelijkheden tot het kunstmatige verschuiven van winsten door groepsfinanciering inperken.¹¹⁵ Met het oog op het nastreven van een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen is deze verlaging doeltreffend. De aanscherping brengt echter wel een aantal lasten met zich mee. Zo geeft het een nog sterkere prikkel om bijvoorbeeld als fiscale eenheid op te splitsen in meerdere fiscale eenheden of om een vennootschap op te knippen in meerdere vennootschappen, om vaker aanspraak op de drempel van € 1.000.000 te kunnen doen.¹¹⁶ Volgens Nolten en Goudsmit heeft de earningsstrippingmaatregel meer weg van een budgettaire instrument dan een maatregel die daadwerkelijk streeft naar een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen.¹¹⁷ Hun standpunt is gebaseerd op het feit dat de verlaging van 30% naar 20% van de gecorrigeerde winst een budgettaire opbrengst heeft van € 700 miljoen. Naast de aanscherping van dit percentage is het Vpb tarief verhoogd met 0,8%.¹¹⁸ De belofte om met de strikte implementatie vervolgens het Vpb tarief te verlagen wordt dus niet nagekomen, de earningsstrippingmaatregel is daarentegen nog strenger geworden en het Vpb tarief is verhoogd.¹¹⁹ Het streven naar een reële gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen is met de huidige earningsstrippingmaatregel momenteel niet haalbaar. Indien een belastingplichtige onder de drempel van € 1.000.000 of binnen de 20% grens blijft zal de rente namelijk aftrekbaar zijn, net als voorheen zonder de earningsstrippingmaatregel.¹²⁰ Dit betekent dat de fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen gelijk blijft.

Drempel

De invoering van de drempel van € 1.000.000 zal ook geen wezenlijke bijdrage dienen in de meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen. De rentelast is in ieder geval aftrekbaar indien deze onder de € 1.000.000 ligt. Dus voor belastingplichtige die een saldo aan renten hebben die onder deze drempel ligt is er in feite niks veranderd. Dit houdt in dat de fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen gelijk blijft. De drempel van € 1.000.000 zal daarentegen wel bijdragen aan een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen als de drempel van € 3.000.000 in de richtlijn als uitgangspunt wordt gezien. In dat geval zal deze verlaagde drempel leiden tot een beperking van renteaftrek voor een groter aantal belastingplichtigen, aangezien het saldo aan renten van meer belastingplichtigen boven de drempel uitkomt. Het opnemen van een drempel is echter een optie uit de richtlijn, lidstaten kunnen er dus ook voor opteren om geen drempel op te nemen. Om met deze generieke renteaftrekbeperking een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen te behalen, zal de Nederlandse wetgever de drempel moeten afschaffen.

---

¹¹⁴ Adviescommissie Belastingheffing van multinationals, p. 99.

¹¹⁵ Adviescommissie Belastingheffing van multinationals, p. 99.

¹¹⁶ *Kamerstukken II* 2018/19, 35 030, nr. 3 en OECD (2017), *Limiting Base Erosion Involving Interest Deductions and Other Financial Payments*, Action 4- 2016 Update: inclusive Framework on BEPS, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris, p. 39.

¹¹⁷ Nolten & Goudsmit, WFR 2022/2.

¹¹⁸ Nolten & Goudsmit, WFR 2022/2.

¹¹⁹ Nolten & Goudsmit, WFR 2021/129.

¹²⁰ F.J. Elsweier, in: *Cursus Belastingrecht*, Vpb.2.10.2.F.

Uitzonderingen

De keuze van de wetgever om geen groepsuitzondering en geen standalone bepaling op te nemen zijn wel doeltreffend met het oog op de tweede doelstelling. De earningsstrippingmaatregel is hierdoor van toepassing op elke belastingplichtige en is daardoor ook moeilijk te omzeilen voor in Nederland gelegen belastingplichtigen. In die zin is de robuuste implementatie van de earningsstrippingmaatregel doeltreffend, omdat voor elke belastingplichtige dezelfde regels gelden omtrent de renteaftrekbeperking. Tevens wordt er in de earningsstrippingmaatregel geen onderscheid gemaakt tussen groepsrente en rente die aan derden wordt betaald. Met het oog op de eerste doelstelling is dit een kritiekpunt, aangezien rente die aan derden worden betaald in het algemeen niet gericht zijn op belastingontwijking.¹²¹ Echter, met het oog op het streven naar een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen werkt het in het voordeel om geen onderscheid te maken tussen groepsrente en rente aan derden. Als de earningsstrippingmaatregel namelijk louter van toepassing was op groepsrente zou dit enkel effect hebben op het voorkomen van grondslaguitholling en winstverschuiving. Om ook een gelijkere fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen te behalen dient de earningsstrippingmaatregel ook op rente aan derden van toepassing te zijn. Dit creëert een prikkel voor ondernemingen om minder te financieren met vreemd vermogen en meer gebruik te maken van eigen vermogen.

Paragraaf 4.3: Richtlijnconform

Paragraaf 4.3.1: Relatieve maximum

Om te bepalen of de Nederlandse earningsstrippingmaatregel richtlijnconform is, dient artikel 15b Wet Vpb 1969 naast de generieke renteaftrekbeperking in de richtlijn te worden gelegd. Allereerst dient te worden gekeken naar het relatieve maximum van 20%. Hoewel deze lager is dan het percentage van 30% in de richtlijn, ligt het nog wel in de aanbevolen parameters van het BEPS-project, namelijk tussen 10% en 30%.¹²² Dit is van belang aangezien de richtlijn is voort gevloeid uit het BEPS-project (zie paragraaf 2.2.1). Waarom de ondergrens van 10% is geschrapt in de richtlijn heb ik geen achterliggende reden van kunnen vinden. Mijn vermoeden is echter dat dit mogelijk gedaan is om lidstaten meer ruimte te geven bij de implementatie. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met het karakter van een richtlijn (zie paragraaf 2.3.1). Een richtlijn heeft een beoogd doel en de omzetting in de wet wordt overgelaten aan de lidstaten, zolang het beoogde doel van de richtlijn maar wordt behaald. Met het lagere percentage is Nederland strenger dan benodigd is volgens de richtlijn, echter is door de karakteristiek van de richtlijn deze 20% wel richtlijnconform. Aangezien dit niet tegenstrijdig is met het doel van de richtlijn.

---

¹²¹ F.J. Elsweier, in: Cursus Belastingrecht, Vpb.2.10.2.F.

¹²² OECD (2017), Limiting Base Erosion Involving Interest Deductions and Other Financial Payments, Action 4- 2016 Update: inclusive Framework on BEPS, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris, p. 53.

Paragraaf 4.3.2: Absolute maximum

Zoals reeds in paragraaf 3.3.2 besproken heeft de Nederlandse wetgever gekozen voor een drempelbedrag van € 1.000.000. Het drempelbedrag in de richtlijn bedraagt € 3.000.000. Ook hier heeft Nederland gekozen voor een lager, en dus strenger, maximum. Nederland is hier strenger in geweest, omdat dit zou moeten bijdragen aan een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen.¹²³ Zoals in de vorige paragraaf besproken, gaat een strenger maximum niet ten kostte van de richtlijnconformiteit. Aangezien het karakter van een richtlijn het toelaat om strenger te zijn, zolang dit niet ten behoeve van de doelstelling van de richtlijn gaat.

Paragraaf 4.3.3: Saldo aan renten

De definitie van het begrip rentesaldo in de Wet Vpb 1969 wijkt in enige mate af van de definitie in de richtlijn. In de Wet Vpb 1969 verstaan we onder het saldo aan renten, zoals besproken in paragraaf 3.4.1, rentelasten ter zake van geldleningen die de rentebaten ter zake van geldleningen te boven gaan.¹²⁴ Onder het begrip geldlening vallen ook overeenkomsten die vergelijkbaar zijn met een geldlening.¹²⁵ Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan financial lease en aan huurkoop.¹²⁶ In het 6^e lid van artikel 15b Wet Vpb 1969 staan nog een aantal uitbreidingen van het rentebegrip. De uitgebreide definitie van het rentebegrip in de Wet Vpb 1969 biedt bijdrage aan het optreden tegen grondslaguitholling, aangezien de generieke renteaftrekbeperking hierdoor een breed toepassingsgebied heeft. Het rentebegrip in de Wet Vpb 1969 is daarentegen niet zo ruim als die van de richtlijn. De ATAD 1 hanteert namelijk in plaats van het begrip rentelasten, financieringskosten. Onder financieringskosten vallen naast rentelasten ook andere kosten die economisch gelijkwaardig zijn aan rente en kosten in verband met het aantrekken van financiële middelen als omschreven in het nationale recht.¹²⁷ Daarnaast wordt in de richtlijn geen specifieke koppeling gemaakt met geldleningen.¹²⁸ Ondanks de ruime formulering in de Wet Vpb 1969, lijken de Nederlandse definities van ‘rentelasten’ en ‘geldleningen’ niet volledig aan te sluiten bij de ruime en open definitie van ‘financieringskosten’ in de richtlijn.¹²⁹

Paragraaf 4.3.4: Gecorrigeerde winst

Het gecorrigeerde winstbegrip in de richtlijn en die in het derde lid van artikel 15b Wet Vpb 1969 verschillen niet veel van elkaar. Echter, dient opgemerkt te worden dat de richtlijn het

---

¹²³ *Kamerstukken II* 2018/19, 35 030, nr. 3, p. 11.

¹²⁴ Artikel 15b, lid 2 Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

¹²⁵ Artikel 15b, lid 6, onderdeel a Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

¹²⁶ *Kamerstukken II* 2018/19, 35 030, nr. 3, p. 39.

¹²⁷ Artikel 2, lid 1 Richtlijn (EU) 2016/1164.

¹²⁸ Stevens, TFO 2019/161.2. Artikel 2, lid 1 Richtlijn (EU) 2016/1164.

¹²⁹ Van Strien, WFR 2018/19.

---

heeft over ‘de voor belastingen gecorrigeerde bedragen van afschrijvingen en amortisatie’.¹³⁰ Volgens het derde lid van artikel 15b Wet Vpb 1969 wordt de fiscale winst in Nederland onder andere vermeerderd met afschrijvingen en afwaarderingen die louter op bedrijfsmiddelen zien. Hiermee wijkt Nederland wel af van de richtlijn, want de definitie in de richtlijn is niet beperkt tot afschrijvingen en afwaarderingen op bedrijfsmiddelen. Doordat Nederland hierin afwijkt kan de gecorrigeerde winst lager uitvallen, waardoor de aftrek ruimte van 20% van de gecorrigeerde winst lager uitvalt. Minder aftrekrumte gaat naar mijn mening echter niet ten koste van de richtlijnconformiteit, aangezien de richtlijn het ook toestaat om een relatieve drempel van 0% in te voeren, waardoor alle renten in aftrek worden beperkt.

Paragraaf 4.3.5: Groepsuitzondering

Zoals eerder besproken in paragraaf 3.3.3, heeft de wetgever ervoor gekozen om geen groepsuitzondering op te nemen. Volgens de wetgever zou een groepsuitzondering ten koste gaan van het streven naar een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen.¹³¹ Het opnemen van een groepsuitzondering uit de richtlijn is een keuze voor lidstaten. Het niet opnemen zou daarom in beginsel niet ten koste moeten gaan van de richtlijnconformiteit. Echter moet wel naar de doelstelling van de richtlijn worden gekeken, het optreden tegen grondslaguitholling en winstverschuiving door concerns.¹³² Alhoewel de groepsuitzondering in de richtlijn staat,¹³³ lijkt het niet opnemen van een groepsuitzondering in Nederland in beginsel niets toe te voegen aan de doelstelling van de richtlijn. Aangezien nu alle belastingplichtigen die met relatief veel vreemd vermogen gefinancierd zijn tegen de maatregel aanlopen en niet alleen de belastingplichtige die met relatief meer vreemd vermogen is gefinancierd dan de groep waar hij tot behoort.¹³⁴ Daarentegen kunnen groep vennootschappen niet de earningsstrippingmaatregel ontwijken of de impact ervan verminderen door gebruik te maken van de groepsuitzondering, aangezien deze niet is opgenomen. Om deze reden gaat het niet opnemen van een groepsuitzondering naar mijn mening niet ten koste van de richtlijnconformiteit.

Paragraaf 4.3.6: Uitzondering voor op zichzelf staande entiteiten

Zoals reeds besproken in paragraaf 2.2.2, is de doelstelling van de earningsstrippingmaatregel gericht op multinationale concerns. De richtlijn biedt daarom ook een mogelijkheid voor lidstaten om een uitzondering op te nemen voor op zichzelf staande entiteiten, aangezien deze entiteiten niet onder de beoogde doelgroep vallen.¹³⁵ Nederland heeft deze uitzondering niet geïmplementeerd in de wet, omdat het opnemen van deze uitzondering afbreuk doet aan het

---

¹³⁰ Artikel 4, lid 2 Richtlijn (EU) 2016/1164.

¹³¹ *Kamerstukken II* 2018/19, 35 030, nr. 3, p. 11.

¹³² Richtlijn (EU) 2016/1164, preambule 7.

¹³³ Artikel 4, lid 5 Richtlijn (EU) 2016/1164.

¹³⁴ *Kamerstukken II* 2018/19, 35 030, nr. 3, p. 11.

¹³⁵ Richtlijn (EU) 2016/1164, preambule 8.

---

oogmerk om eigen en vreemd vermogen meer gelijk te behandelen.¹³⁶ De drempel van € 1.000.000 is veelal voldoende voor op zichzelf staande entiteiten om alle rentelasten in aftrek te brengen, maar dit zal natuurlijk niet altijd het geval zijn. Het niet opnemen van een uitzondering voor op zichzelf staande entiteiten is dus niet volledig doeltreffend en kan tot overkill leiden. Niet alle belastingplichtige zullen immers met het aantrekken van vreemd vermogen proberen belasting te ontwijken, door bijvoorbeeld grondslaguitholling. Echter wringt het opnemen van deze uitzondering met het generieke karakter van de earningsstrippingmaatregel, aangezien de renteaftrekbeperking dan niet meer zou zien op iedere belastingplichtige. Al met al heeft de Nederlandse wetgever naar mijn mening te veel focus gelegd op het streven naar een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen, en heeft het de hoofddoelstelling achterwege gelaten bij de implementatie.

Paragraaf 4.4: Deelconclusies

In hoofdstuk 4 is de doeltreffendheid van de earningsstrippingmaatregel in Nederland onderzocht en onderzocht in hoeverre de maatregel in Nederland richtlijnconform is. In paragraaf 4.2 is de doeltreffendheid van de maatregel behandeld. De doeltreffendheid is in twee delen opgesplitst, het optreden tegen grondslaguitholling en winstverschuiving, en het streven naar een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen.

Wat betreft het tegengaan van grondslaguitholling en winstverschuiving is de earningsstrippingsmaatregel in beginsel effectief instrument in Nederland. De rente van belastingplichtigen wordt in aftrek beperkt, en de renteaftrekruimte kan alleen worden vergroot door meer winst in Nederland te genereren. Echter, hebben concerns wel de mogelijkheid om te bepalen welk deel van hun rentelasten ze in Nederland laten neerslaan, dit beperkt de effectiviteit en de doeltreffendheid van de maatregel. Daarnaast kan de earningsstrippingmaatregel tot economische dubbele heffing leiden, de Nederlandse wetgever probeert dit op te lossen door de niet-aftrekbare rente onbeperkt voorwaarts te verrekenen, echter lost dit het probleem niet volledig op. Het niet opnemen van een groepsuitzondering draagt bij aan het optreden tegen grondslaguitholling en winstverschuiving, aangezien groepsvennootschappen de maatregel hierdoor niet kunnen vermijden of de impact ervan verminderen. Het niet opnemen van een uitzondering voor op zichzelf staande entiteiten acht ik echter niet doeltreffend, met het oog op de doelstelling van de richtlijn. De maatregel is namelijk gericht op multinationale concerns en niet op niet-gelieerde partijen. Daarnaast lijkt het opnemen van een franchise van € 1.000.000 in lijn te zijn met de doelstelling, de franchise biedt echter wel ruimte voor tax planning.

Wat betreft het streven naar een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen is de earningsstrippingmaatregel in enige mate wel doeltreffend, echter concludeer ik wel dat de earningsstrippingmaatregel niet het juiste instrument is om dit doel te behalen. De maatregel ziet immers alleen op de aftrekzijde van vreemd vermogen en doet niks aan de

---

¹³⁶ *Kamerstukken II 2018/19, 35 030, nr. 3, p. 11.*

---

behandeling van de rentebaten, dit leidt tot economische dubbele heffing. Naar mijn mening zal er een extra bepaling opgenomen moeten worden, die rentebaten vrijstelt indien de rentelasten in aftrek worden beperkt, om een meer gelijke behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen te bewerkstelligen.

Uit paragraaf 4.3 concludeer ik dat het rentesaldo begrip niet richtlijnconform is met ATAD 1. Alhoewel Nederland een ruime formulering van ‘rentelasten’ in de Wet Vpb 1969 geeft, sluit deze definitie niet volledig aan bij de open en ruime definitie ‘financieringskosten’ in de richtlijn. Bovendien blijkt dat de doelmatigheid van niet opnemen van een uitzondering voor op zichzelf staande entiteiten ook niet richtlijnconform is. Het niet opnemen van een dergelijke uitzondering leidt veelal tot overkill, aangezien niet-gelieerde partijen zonder intentie tot belastingontwijking worden geraakt door de maatregel. De beoogde doelgroep van de maatregel volgens de richtlijn zijn multinationale concerns, terwijl in Nederland iedere belastingplichtige wordt geraakt door de earningsstrippingmaatregel.

Al met al kan worden geconcludeerd dat de earningsstrippingsmaatregel in Nederland gedeeltelijk doeltreffend is in het tegengaan van grondslaguitholling en winstverschuiving, maar dat het nog niet het juiste instrument is om een gelijkere fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen te behalen. Aangezien de fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen niet veranderd voor belastingplichtigen onder de absolute drempel vallen. Dit betekent dat de fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen voor hen gelijk blijft. Door het opnemen van een uitzondering voor op zichzelf staande entiteiten en eventueel een verlaging van het drempelbedrag kan de doeltreffendheid en de richtlijnconformiteit van de Nederlandse earningsstrippingmaatregel verbeteren.

Hoofdstuk 5: Conclusie

In deze scriptie is met behulp van drie deelvragen onderzocht in hoeverre de earningsstrippingmaatregel doeltreffend en richtlijnconform is. In het eerste hoofdstuk is de deelvraag *‘wat is ATAD 1 en waarom is ATAD 1 er?’* behandeld.

ATAD 1 is een richtlijn, dit houdt in dat het niet rechtstreeks van toepassing is in de lidstaten, maar moet worden omgezet in de nationale wetgeving. Het is dus aan de lidstaten zelf om passende maatregelen te nemen om de richtlijn in de nationale wet te implementeren. De earningsstrippingmaatregel is als onderdeel van de ATAD 1 richtlijn ontstaan naar aanleiding van het BEPS-project. De generieke renteaftrekbeperking ziet op het voorkomen van kunstmatige constructies die hun rentelasten verschuiven naar hoog belaste jurisdicties en rentebaten naar laag belaste jurisdicties, aangezien rentelasten aftrekbaar zijn konden concerns zo belasting ontwijken. Deze vorm van belastingontwijking wordt grondslaguitholling genoemd.

Het tweede hoofdstuk behandelt de deelvraag: *wat houdt de earningsstrippingmaatregel in en hoe heeft Nederland de earningsstrippingmaatregel geïmplementeerd?*

De earningsstrippingmaatregel is een generieke renteaftrekbeperking met een drempel. Het generieke karakter houdt in dat de renteaftrekbeperking ziet op elke belastingplichtige. Doordat de earningsstrippingmaatregel gebruik maakt van een drempel wordt niet alle rente in aftrek beperkt, het deel wat onder de drempel valt komt in aftrek en alles daarboven wordt in aftrek beperkt. De drempel bestaat uit een tweedeling van een absolute drempel en een relatieve drempel.

Nederland heeft gekozen voor een robuuste implementatie die op een aantal vlakken verder gaat dan de richtlijn. De Nederlandse wetgever heeft geen groepsuitzondering, geen uitzondering voor op zichzelf staande entiteiten en geen uitzondering voor financiële ondernemingen opgenomen. Bovendien heeft de wetgever de keuze gemaakt om een drempelbedrag van € 1.000.000 op te nemen, terwijl het aanbevolen drempelbedrag € 3.000.000 is. Het kabinet beargumenteerde destijds dat met deze strikte implementatie een tweede doelstelling wordt nagestreefd, namelijk het streven naar een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen. Volgens het kabinet zal een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen bijdragen aan de schokbestendigheid van de Nederlandse economie. In tegenstelling tot de robuuste implementatie heeft de wetgever wel geopteerd voor een ruime mogelijkheid tot onbeperkt voorwaarts verrekenen van het in aftrek beperkte saldo aan renten. Met ingang van 2022 is de grens van 30% verlaagd naar 20% van de gecorrigeerde winst. Deze aanscherping is gedaan met het oog op de tweede doelstelling, aangezien de prikkel om te financieren met vreemd vermogen hierdoor vermindert.

In het derde hoofdstuk is met behulp van de twee vorige hoofdstukken antwoord gegeven op de volgende deelvraag: *in welke maten is de implementatie van de huidige earningsstrippingmaatregel doeltreffend en is deze generieke renteaftrekbeperking richtlijnconform met ATAD1?*

Naar aanleiding van de strikte implementatie en van de tweede doelstelling is in deze scriptie de doeltreffendheid van de earningsstrippingmaatregel onderzocht. In beginsel lijkt de Nederlandse earningsstrippingmaatregel in redelijke mate doeltreffend op te treden tegen grondslaguitholling en winstverschuiving. Echter, kunnen concerns wel zelf bepalen welk deel van hun rentelasten zij laten neerslaan in Nederland, dit beperkt de doeltreffendheid van de maatregel. Het voornaamste aspect wat de doeltreffendheid van de maatregel beperkt is het niet opnemen van een uitzondering voor op zichzelf staande entiteiten. Nederland heeft deze uitzondering niet opgenomen aangezien deze averechts zou staan op de doelstelling om eigen en vreemd vermogen gelijk te behandelen. Als gevolg van het niet opnemen van de uitzondering wordt iedere belastingplichtige geraakt, terwijl de beoogde doelgroep van de richtlijn multinationale concerns zijn. Hieruit valt te concluderen dat de Nederlandse wetgever het merendeel van zijn focus legt bij het streven naar een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen, wat dus ten koste gaat van de doeltreffendheid om op te treden tegen grondslaguitholling en winstverschuiving. Het niet opnemen van de uitzondering gaat daarom ook ten koste van de richtlijnconformiteit van de Nederlandse earningsstrippingmaatregel.

Bovendien concludeer ik dat de earningsstrippingmaatregel niet het juiste instrument is om een gelijkere behandeling van eigen en vreemd vermogen te bewerkstelligen. De maatregel ziet immers alleen op de aftrekzijde van het vreemd vermogen. Hierdoor ontstaat economische dubbele heffing, aangezien de rentebaten die tegenover de in aftrek beperkte rentelasten staan belast zijn. Daarbij is een reële gelijke behandeling van eigen en vreemd vermogen niet mogelijk, als een belastingplichtige zich namelijk onder de drempel van € 1.000.000 of binnen de grens van 20% van de gecorrigeerde winst bevindt, dan is de rente aftrekbaar zoals voorheen zonder earningsstrippingmaatregel.

Om de earningsstrippingmaatregel een meer doeltreffend en richtlijnconform instrument te maken moeten er naar mijn mening een aantal aanpassingen worden gemaakt. Ten eerste moet een uitzondering voor op zichzelf staande entiteiten worden opgenomen. Ten tweede adviseer ik om het financieringskosten begrip, zoals beschreven in de richtlijn, toe te passen in plaats van het rentelasten begrip, zoals beschreven in de Wet Vpb 1969. Door het financieringskostenbegrip over te nemen is de earningsstrippingmaatregel in Nederland naar mijn inzien een meer richtlijnconform instrument.

Hoofdstuk 6: Literatuurlijst

Artikelen

J.J. van der Broek, ‘De earningsstripping regeling in strijd met de vrijheid van vestiging’, NTFR 2019/1991.

G.C. van der Burgt, E.J.W. Heithuis & L.S. Rijff, ATAD1 (*Fiscaal Actueel nr. 28*), Deventer: Wolters Kluwer 2019.

F.J. Elswelier (2023), Vpb.2.10.2.F ‘Evaluatie van de earningsstrippingmaatregel’, in: A.W. Hofman, M.L.M. van Kempen & F.P.G. Pötgens (red.), *Cursus Belastingrecht (Venootschapsbelasting)*, Deventer: Wolter Kluwer.

F.J. Elswelier & J. van Strien, ‘De Duitse earningsstrippingmaatregel: een (goede) optie voor Nederland?’, WFR 2012/182.

A. Nolten & J.R. Goudsmit LLM, ‘De fiscale behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen: Het wiel opnieuw uitvinden? (Deel 1)’, WFR 2021/129.

A. Nolten & J.R. Goudsmit LLM, ‘De fiscale behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen: Het wiel opnieuw uitvinden?’, WFR 2022/2.

D.S. Smit, ‘De Nederlandse implementatie van de earningsstrippingbepaling uit ATAD1’, MBB 2018/11.

S.A. Stevens, ‘De toekomst van de renteaftrek in de vennootschapsbelasting’, TFO 2017/150.4.

S.A. Stevens, ‘Implementatie van de earningsstrippingmaatregel’, TFO 2019/161.2.

J van Strien, ‘Beperking renteaftrek via EBITDA-regels in ATAD 1’ WFR 2018/19.

J. van Strien & M.G.H. Kroon, ‘Het streven naar grondslagverbreding: is earningsstripping de oplossing?’, NTFR 2011/614.

J. Vleggeert, ‘Over rente en royalty’s’: de BEPS-acties 4 en 5, WFR 2016/49.

Europese wetgeving

Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie. (2016). Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 2014/65/EU betreffende markten voor financiële instrumenten (MiFID II) (COM(2016) 485 final - 2016/0228 (COD)). Eerste Kamer der Staten-Generaal. Geraadpleegd op 8 mei 2023, van https://www.eerstekamer.nl/eu/edossier/e160005_voorstel_voor_een.

OECD (2017), Limiting Base Erosion Involving Interest Deductions and Other Financial Payments, Action 4- 2016 Update: inclusive Framework on BEPS, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris.

Richtlijn (EU) 2016/1164 tot vaststelling van regels ter bestrijding van belastingontwijkingspraktijken welke rechtstreeks van invloed zijn op de werking van de interne markt.

Jurisprudentie

HR 8 september 2006, nr. 42 015, BNB 2007/104, m.nt. A.H.M. Daniels.

Kamerstukken

Kamerstukken II 2018/19, 35 030, nr. 3.

Kamerstukken II 2018/19, 35 030, nr. 4.

Kamerstukken II 2018/19, 35 030, nr. 7.

Rapporten

Adviescommissie belastingheffing van multinationals (2020), Op weg naar balans in de vennootschapsbelasting.

De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs Commissie Wetvoorstellen, Reactie van de Commissie Wetvoorstellen van de Nederlandse Orde van belastingadviseurs op internetconsultatie implementatie ATAD1, 21 augustus 2017.

Ministerie van Financiën, Appreciatie uitkomst BEPS-project en vooruitblik Nederlands fiscaal vestigingsklimaat, oktober 2015.

Wetsartikelen

Art. 3.8 Wet inkomstenbelasting 2001.

Art. 8b Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

Art. 15b Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

Art. IIa Wet implementatie eerste EU-richtlijn antibelastingontwijking.

Overige

PricewaterhouseCoopers. (2020). *Woningcorporaties: Eén jaar ervaring met ATAD I*. PwC. <https://www.pwc.nl/nl/actueel-en-publicaties/belastingnieuws/vennootschapsbelasting-en-dividend-bronbelastingen/woco-ervaring-atad1.html>.